

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc.—Manuscrisurile nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele
BIBLIOTECA DE ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Ruz. Augenfeld & Emeric Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelich Nachf., Anton Oppelich.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII. Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare.
Publicări mai dese după tarife și învoială. — **RECLAME** pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(Număr de Duminecă 42).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni 12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și strălămate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajiu I.: Pe un an 20 or., pe șase luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 or., pe șase luni 12 or., pe trei luni 6 or. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 234.—Anul LXIV.

Brașov, Duminecă 21 Octomvrie (3 Noemvrie).

1901.

Șvabii din Bănat.

a) Intre multele popóre, care locuiesc în țările de sub coróna Sfântului Ștefan, ocupă un loc de frunte și poporul German.

Se găsesc Germani în toate colturile țării: în Scepus, în Nordul Ungariei; dincolo de Dunăre, pe la Pojun, în Bănat și în Transilvania. Căci dór' toate orașele din Ungaria au fost zidite și locuite dela început de coloni Germani și numai incetul cu incetul s'au maghiarizat.

Despre aceia, cari nu apucaseră încă a-se maghiarisa, nu se aușiau vești bune până acuma în privința națională. Se sciea numai despre Sașii din Transilvania, că se apără cu tărie în potriua maghiarisării, dér despre ceilalți Germani, din celelalte părți ale țării tot așa se vorbia până mai deunăci, că sunt pierduți naționalicesce și că e numai cestiune de timp și îi vom vedé cu desevărsire înghițiți de poporul maghiar. Cu deosebire despre Șvabii din Bănat nu s'a pomenit niciodată, se fi desfășurat cea mai mică împotrivire contra sistemului de maghiarisare.

Spre marea mirare a tuturor și spre ciuda nespusei a celor dela putere lucrurile s'au schimbat. Din Bănat se ridică glasuri de opoziție, ba la alegerile trecute și-au pus chiar un candidat al lor, care spunea pe față în programul său, că vré să apere caracterul german al conaționalilor săi din Bănat.

În Timișóra apare chiar un diar de toate țiile, care în timpul din urmă publică mereu articole cât se poate de aspre contra sistemului de maghiarisare.

Șoviniștii dela Budapesta, vedénd această redeșteptare neașteptată a Șvabilor din Bănat, nu-și puteau închipui că ea ar fi isvorită din conștienta lor națională, care nu era încă mórtă, ci numai adormită și căntau, după obiceiul lor, alte motive, alte cauze.

Ei diceau anume, că trebuie să fi intervenit aici nisce agitatori lip-

siți de conștientă și... au pus vina pe Sașii din Ardeal, că ei ar fi agitatorii, ei au umblat printre Șvabi, aștându-i se se scóle și ei împotriva asupritorilor naționalității germane.

Insuși ministrul Szell, despre a căruia înțelepciune atâta s'a scris prin foile maghiare, a spus odată unei deputațiunii săsesce venită la Budapesta din Transilvania: „Am audít, că aștitați pe Șvabi, la împotrivire. Vă povățuiesc, să vă astâmpărați, căci de nu, am să vă învêț eu!“

Acuma vine numitul diar din Timișóra și răspunde la acușiunile aduse lor, că ei ar fi adică numai nisce instrumente în mâinile Sașilor: „Nu e adevărat D-lor! Agitatorii nu sunt Sașii ci voi cei dela Budapesta. Puneți mâna numai pe nasul vostru cel cârjoiat și vă trageți séma, căci agitatorii cei mai mari sunteți voi jupânii de prin redacțiile gazetelor din Budapesta, cari mereu strigați, maghiarisare, maghiarisare!“

În adevăr — spune numitul diar, ceea-ce se petrece prin satele svăbesce din Bănat, este revoltător.

De orașe nici nu mai vorbesce, pentru-că acolo toate școlile le-au luat din mâinile Germanilor și le-au maghiarizat. Dér acum s'au aruncat și asupra satelor. Și aici au procedat cu o violenție ne mai pomenită. Pe când anume în școlile dela orașe autoritățile școlare permit să fie câte 80—100 de elevi într'o clasă, la sate, decă sunt numai opt peste șese-deci, inspectorul cere să se înființeze o clasă paralelă. „N'avem bani!“ răspund țăranii. „Nu-i nimic spune inspectorul. Vom face noi pe cheltuiala statului“. Țăranii s'au învoit, creděnd, că cine scie, ce ușurință va fi asta pentru ei. Când colo școla era făcută, ce e drept, pe socoteala statului, dér de acum înainte nu mai îngaduiau să învețe copiii nemțesce nici un cuvânt.

„Va să dică așa ómeni sunteți voi?“ diceau Șvabii. Ne-ați făcut școla pe cheltuiala statului, ca să ne vîriți limba maghiară în școlă și

copiii noștri să nu-și mai pótă învăța limba părinților?“

„D'apoi dór noi suntem creștini, cari învățăm în porunca a patra să cinstim pe tatăl nostru și pe mama noastră, ér acum în școlile maghiare se învață copiii, ca să-și desprețuiescă părinții și obiceiurile și limba. Cum vine asta?“

Așa s'au întreat Șvabii din Bănat și s'au hotărît să nu mai sufere nici ei atâta batjocură, cât s'a făcut până acum pe socotela lor.

Șoviniștii însă nu vor să vadă adevărata cauză a redeșteptării Șvabilor și călăresc și acuma tot pe bêtul lor favorit, că agitatorii sunt de vină, că se plâng Șvabii.

Cunoscem bine cântecul acesta, de a căuta cauza unei mișcări naționale tot în altă parte și nu unde este ea în adevăr. N'au strigat gazetele jidano-maghiare de atâtea-ori și la adresa noastră, că „iredentiștii“ din România sunt de vină, că noi cerem respectarea drepturilor noastre?

Revista politică.

Luni s'a făcut în palatul din Buda deschiderea solemnelă a dietei printr'un lung discurs rostit de Majestatea Sa monarhul. Intre cestiunile număróse, ce dieta actuală este chemată să le resolve, discursul tronului a accentuat înainte de toate regularea raporturilor comerciale între Ungaria și Austria. Dieta trecută a regulat numai provisoric aceste raporturi, dieta de față însă va fi chemată să reguleze în mod durabil această afacere importantă. În legătură cu acesta, discursul tronului amintesc necesitatea de a-se stabili tariful vamal general pentru pregătirea tratatelor comerciale internaționale, cari tocmai acum formeză obiect de serioase îngrijiri ale celor două guverne dualiste. După-ce vorbesce de problema foarte importantă a stabilirii contingentului de recruți, despre reforma administrației, de străformarea sistemului dări-

lor directe și după-ce enumeră și alte proiecte de mai puțină însemnătate, mesajul tronului face amintire și de mult discutata cestiune a organizării autonomiei bisericei catolice din Ungaria, la resolvarea căreia guvernul încă e gata a-și da și în viitor concursul său. În legătură cu acesta spune, că cestiunea întregirei venitelor preoțesce va primi în sensul legii dela 1898 o soluțiune definitivă, regulându-se și congrua preoților romano-catolici și greco-uniți, firesce cu concursul clerului înalt catolic. Discursul tronului mai accentuează buna înțelegere cu aliații și raporturile amicale cu toate puterile străine, așa că pe basa acesta speră, că ne vom bucura de binefacerile păcii. În fine încheiă asigurând pe membrii celor două camere de grația regală.

Alaltă-eri Joi s'a ținut prima ședință în merit a dietei. La ordinea zilei a fost alegerea președintelui. Deputații erau de față în mare număr. Erau doi candidați la demnitatea de președinte: contele Albert Apponyi, din partea liberalilor, și Bela Komjathy din partea kossuthiștilor. Majoritatea absolută a voturilor a intrunit-o contele Albert Apponyi, care a și fost proclamat președinte ales. Candidatul kossuthiștilor n'a intrunit decât vr'o 40 voturi. S'a procedat apoi la alegerea celor doi vice-președinți, reușind candidații guvernamentali Bela Tullian și Gabriel Daniel. Candidații kossuthiști au căzut. Prin acesta camera a trecut peste formalitatea primei constituiri. Pe la óra 2 d. a. apărú și nou alesul președinte Albert Apponyi în sală. Era îmbrăcat în magyarcă. Ovațiunile curgeau puhoiú. El ținú apoi un discurs, în care a vorbit despre chemarea parlamentului și despre datorințele unui președinte. A promis, că va respecta libertatea cuvântului și va garanta pe-o formă acesta libertate chiar părerilor celor mai contrare. În fine declară camera de definitiv constituită.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Abdallah.

După Adalbert Chamisso.

Abdallah stă culcat lângă un isvor în deșert și se odihnesce. Împrejurul lui pasc opt-deci de cămile, întréga sa avere. Fugese la Balsora cu marfă, pe care vîndându-o cu bun preț, acuma se întorce vesel la Bagdad. E tá însă, că la același isvor vine și un derviș*) pe jos și cu toiagul în mână. Ei se salutá unul pe altul și se pun împreună la gustare și laudă beutura din isvor și laudă tot-odată și pe Allah. Pe urmă s'au întreat unul pe altul despre scopul călătoriei și fie-care a spus, ce doria să scie celalalt.

Vorbind așa despre una despre alta, dervișul dice între altele: „Eu sou în aceste pături și cunosc toate bine locul, unde este o comóră neprețuită și te-ași pute

duce până acolo. Din comóra aceea ai pute lua atâta, cât să încarci opt-deci, ba chiar o mie de cămile și nici nu s'ar cunósce.

Abdallah ascultă cu respirația oprită și strălucirea aurului îl orbesce cu desevărsire și o lăcomie nemăsurată îl cuprinde. „Frate, ascultă-mă frate, du-mă acolo numai decăt. Tie nu-ți póte folosi nimica comóra, dér pe mine mă faci fericit și bogat. Heide să încercăm acolo cu aur cele opt-deci de cămile ale mele, numai opt-deci de cămile, nici nu se va băga în sémă. Ér tie frate, îți făgăduesc răsplată pentru serviciu cămii: cea mai bună și cea mai tare, împreună cu aurul, cât îl va pute duce în spate.“

La acesta răspunde dervișul: „Frate, eu am socotit altfel: Tie patru-deci de cămile, mie patru-deci, așa este, mi-se pare, ou dreptate. Prețul celor patru-deci de camile îl vei primi tu de milioane de ori înderét. Și apoi... dér, decă așa fi tăcut și nu ți-ași fi spus nimica. Ia gândesc-te numai!“

— „Bine dicit, bine dicit frate. Ei, ha'd' să plecăm numai decăt. O să împărțim drept cămilele, o să împărțim și câștigul!“

A spus-o, dér la inimă îl rodea în taină pentru cele patru-deci de cămile. În inima lui pe lângă sgărzenie se alătură și pisma.

Astfel se sculară de lângă isvor amândoi; dervișul arată drumul înainte, ér Abdallah mână cămilele după el. Ei sosesc la nisce dimburi, unde se deschide o strimțóre îngustă, care duce la o vale mai largă. De jur împrejur spațiul este împresurat cu nisce păreți înalți de stâncă. În sălbătécimea asta cred, că picior de om încă nu oalcase. Se opresc. Abdallah rămâne la cămile și le împarte în două. În acest timp dervișul adună la póla paretelui stâncos érbă uscată și crengi și făcénd din ele grămadă, le aprinde. Și când flacăra s'a ridicat în sus, aruncă în ea un pumn de mirodenii. Se face un fum teribil, care întunecă sórele, pământul se cutremurá și un tunet gróznic se aude. Pe urmă întunerecul se risipesce și sórele apare din nou și în păretele de stâncă se deschide o pórtă largă. Acestă pórtă conduce în nisce hale pompoze, ca și cari ochiú omenesce încă nu văduse. Tóte sunt zidite din pietri scumpe și metal de cătră duhurile adéncimilor. O

boltitură înaltă de cristal se rađimă de nisce pilastri de aur, ér nisce carbunculi răspândesc lumina în toate părțile.

Intre pilastri de aur, lucru ne mai pomenit, stau grămeđi mari de aur, a căror strălucire îl orbesce pe om. Și cu grămeđile de aur se schimbă, cât sunt halele de lungi, diamante, smaragde, rubine, și între ele numai atâta loc, cât să poți trece. Abdallah își virá mâna până în cot în grămeđile de aur și se simte foarte ferioit.

Incurénd însă își vede greșala și lasă aurul la o parte și se apucă de diamante și pietri scumpe. Și bucuria lui nu este așa de mare de ceea-ce duce cu sine, cât îi este de mare ciuda și părerea de réu pentru ceea-ce nu póte duce cu sine.

După-ce s'au încercat cămilele așa că nu mai puteau, Abdallah observă cu mirare, că dervișul se duce la capétul coridorului, acolo deschide o ladă, din care ia o cutie și închide érá lada. Cutia este de lemn și ceea-ce conține încă pare a fi fără valóre, o alife (unsóre) de uns pe barbă. Dervișul se uită la ea cu drag și apoi o virá cu îngrijire sub haina lui cea largă.

După acestea ies amândoi afară, unde

*) Derviș, cuvânt persic, însemnă: s'erac, apoi: un om, care a renunțat la plăcerile lumesci, călugăr mohamedan.

Ținem a aminti, că în ziua, ce a precedat constituirea dietei, partidul liberal dela putere a ținut prima conferință după alegeri în localitățile clubului liberal. S'a adunat într-o gardă guvernamentală. Aici ministrul-președinte *Coloman Szell* și-a spus părerea sa asupra chipului cum înțelege el *disciplina de partid*. După-ace se felicita, că partidul liberal a eșit victorios din lupta electorală, spune, că „votul națiunii“ a consfințit principiile și scopul partidului și a declarat, că doarece a reconstrui statul național maghiar, a-l întări și desvolta pe baza dreptului public prin politica liberalismului. D-l Szell declară, că nu se va abate nici o iotă dela direcțiunea politică, ce a desfășurat-o în programul său, că va sta neclintit pe baza acestui program, pe care îl va susține în întregitatea lui, nu va lăsa nimic din el și nu va suferi nimănui vr'o abatere dela el. Va asculta bucurios părerea altora, dăr cere, ca decât odată s'a stabilit ceva, aceea să se considere ca voința unitară a partidului, care obligă pe toți membrii lui. — Cu alte cuvinte, s'ascuțați și să urmați ce voiți dice eu, și o iotă să nu vă abateți dela programul meu! Căta mamelucă să asculte așdăr și să se supună.

Deși ministrului președinte austriac Koerber i-a succedat să înlătore piedecile, ce se puneau în calea desbaterei bugetului, și cu toate că desbaterea acesta s'a început de câte-va zile, totuși *situațiunea în Austria* continuă a fi gravă și critică. Nici una din partidele naționale din camera vieneză nu au încredere în guvern. Aceasta s'a vădit și mai bine cu ocaziunea primei cetiri a proiectului de buget, precum și în decursul ședințelor de Marți, Miercuri și Joi ale „Reichsrath“-ului, când vorbitorii diferitelor partide au marcat atitudinea lor față cu politica guvernului. Cehii tineri, social-democrații, Germanii radicali, Italienii și Slovenii, toți rënd pe rënd au declarat prin rostul conducătorilor lor, că n'au încredere în guvern, că prin urmare nu vor vota bugetul și că vor combate politica guvernului. Bate la ochi mai ales schimbarea de front a Cehilor tineri. Pe când ei, împreună cu marii proprietari feudali cehi erau pentru a-se da curs liber și neîmpiedecat desbaterei bugetare, acum de-odată trec în opoziția cea mai vrășmașă, ba nu este eșchis chiar nici aceea, ca să-și ia refugiul la obstrucțiune. Cehii tineri acuză pe Koerber, că n'a împlinit

promisiunile, ce li li-a făcut și că prin politica sa favorizează pe Germanii. Dacă guvernul ține, ca desbaterea să nu fiă zădărnicită, va trebui negreșit să între erăși la învoială cu Cehii, să le facă promisiuni și concesiuni noue. Ce vor dice atunci Nemții?

Sciri telegrafice din Paris spun, că *Francia* s'a hotărît a întreprinde un pas foarte serios și energic față cu *Turcia*, care nici până adî n'a împlinit pretensiunile ridicare de guvernul frances în afacerea Lorando și Tubini. O escadră constătoare din cinci mari vase de război, cu 2000 omeni și sub comandamentul contra-amiralului Caillard a plecat din Toulon, pentru-ca — precum se crede — să mērgă la insula Mitilene (Lesbos) seu în Salonic și să secuestreze acolo vămile portului. E mai probabil însă, că escadra francesă va merge în Mitilene, deore-ce în Salonic sunt interesate, afară de monarhia noastră, Germania și Anglia, ér Francia nu va voi să aplice represaliile față cu *Turcia* chiar în acest port. Conflictul între Francia și *Turcia* s'a înăsprit serios deja din August a. c. când ambasadorul frances Constans a părăsit Stambulul. Încă atunci guvernul frances s'a gândit la o demonstrațiune navală în contra *Turciei*, însă nu voia totuși să facă acesta tocmai pe timpul când se aștepta visita *Țarului* în Francia. Pentru aplanarea conflictului a intervenit Rusia, dăr Sultanul n'a voit să cedeze. Acum a plecat escadra francesă în apele turcesce, ca prin acesta să facă presiune asupra *Turciei* și Francia să-și valideze pretensiunile. Se crede, că în momentul din urmă *Turcia* va ceda.

Drama sângeră, ce de doi ani se desfășură zilnic în munții și câmpiile *Africii-de-Sud*, continuă să emoționeze lumea. Uriașul Goliat n'a putut încă să biruască pe micul, dăr curajosul David și leul britanic a îndurat și până acum înfrângeri numeroase. Numai de curând, în 24 Octomvrie n., armata vitezului comandant bur *Delarey* a dat un sdravên frecuș armatei generalului engles *Methuen* la *Zeerust*, în partea nordică a *Transvaalului*. Lupta a durat 5 ore și s'a sfârșit c'o strălucită victorie a Burilor. Englesii n'au putut scăpa, decât prin fugă rușinosă. Ei au pierdut mulți soldați și numeroși alții au căzut răniți. Afară de acestia mulți Englesi au fost făcuți prizonieri. Burii au luat dela Englesi

4 tunuri și 15 carē cu munițiuni și provisiuni. *Delarey* a plecat spre *Rustenburg*, unde s'a refugiat *Methuen*, care, ajuns în mare strîmtoare, a cerut ajutōre dela *Kitchener*.

În consiliul de miniștri, ce s'a ținut zilele acestea în Londra, s'a decis, ca Anglia să mai provoce odată pe Burii prin *Kitchener* de a capitula. Dacă vor face acesta, Anglia va încorpora de-oacmdata cele două republici, dăr îndată după restabilirea ordinii, atât *Transvaalul* cât și *Oranje* vor căpeta deplină autonomie. Dacă Burii nu vor primi condițiunea acesta, Anglia va continua războiul până la fine și va trata pe Burii ca pe popor învins.

SCIRILE DILEI.

— 20 Octomvrie v.

Dela „Asociațiune“. Duminica trecută comitetul central al „Asociațiunii“ a ținut ședința sub presiul d-lui Dr. *Alexandru Mocsonyi*, care, precum se știe, la adunarea generală din urmă a fost ales cu unanimitate president al „Asociațiunii“. D-l *Mocsonyi* a sosit în Sibiu de-a Sămbătă seara, și i-s'a făcut o frumoasă primire la gară din partea tinerimei române, care prin rostul d-lui profesor seminarial G. Proca i-a adresat o călduroasă cuvântare de binevenire. Dintre membrii esteri ai comitetului au participat la ședința d-nii Dr. *Augustin Bunea* și Dr. *Vas. Hossu*, canonicul metropolitan din Blăși. D-l Dr. *A. Mocsonyi* a deschis ședința la orele 4 d. a. printr'un discours, în care a mulțumit de onōrea, ce i-s'a făcut prin alegerea de president al celei mai de frunte instituțiunii culturale a noastre. La discursul de deschidere a răspuns v.-pr. *Iosif Sterca Șulăușiu*. La ordinea zilei s'a decis, ca suma de 2000 cor. votată de adunarea generală dela Băile Herculane a ajutor pentru școlile confesionale, să se dea pentru trebuințele bibliotecilor școlare. Constatându-se, că sunt vacante mai multe stipendii, s'a decis să se publice concurs pentru obținerea lor. Printre propunerile prezentate a fost și aceea a despărțământului Cluși, de a-se lua dispoziții pentru serbarea demnă a descălecării noastre în Daia, acum când s'au împlinit 18 veacuri. Propunerea a fost dată în deliberarea secțiunii istorice.

Adunarea generală a reuniunii române de înmormântare din Brașov, în scopul votării statutelor și a constituirii ei, este convocată pe Duminică 28 Octomvrie (10 Nov.) a. c. la orele 2 p. m. în sala festivă a gimnasiunii române din loc. Este de dorit, ca atât membrii însinuați, cât și toți doritorii de înaintarea noastră, să se întru-nescă la acea adunare în număr cât se poate mai mare.

Oficerii români în armata austro-ungară. M. S. Regele Carol a aprobat tri-

miterea în armata austro-ungară pentru timp de șapte luni a celor 6 ofițeri de stat major, cari fuseseră propuși. Acești ofițeri sunt următorii: căpitan *Lupescu Al.*, Strătilescu D., *Rujinski N.*, *Mihăescu Ilie* și *Șolcanescu E.* Densii vor pleca pe la 15 Decemvrie, pentru a-și începe stagiul.

Dela Metz la București călare. Se știe din București: Duminică seara la 11 ore a sosit locotenentul *Heyl* din regimentul de Dragoni Nr. 9 prusian (cu garnisōna în Metz), care a făcut drumul dela Metz până la București călare pe unul și același cal, plecând la 3 Octomvrie s. n. din Metz în timp de douăzeci de zile (2130 de kilometri). Locotenentul *Heyl* a străbătut această distanță călare, spre a face o ovațiune Regelui Carol al României, care este șeful regimentului, în care servește el. Îndată-ce a trecut granița română oficerul german fu primit în toate localitățile cu ovațiuni din partea oficerilor români. În toate garnisōnele s'au aranjat în onōrea lui festivități; șapte ofițeri din Craiova, Turnu-Severin și Slatina l'au însoțit până la București. A doua zi după sosirea sa la București, locot.-*Heyl* dimpreună cu atașatul militar german a fost invitat la dejun la Regele în castelul Peleş.

Jurământul recruților. Recruții garnisōnei din loc au depus erî, Vineri, în mod solemn jurământul de fidelitate cătră Majestatea Sa Împăratul și Regele. Înainte de acest act însemnat în viața militară, recruții au fost conduși erî dimineță în grupuri formate după confesiune la biserică, spre a asista la serviciul divin, oficiat din acest incident. Se știe, că Românii formează partea preponderantă a garnisōnei din Brașov. Pentru cei greco-catolici a celebrat liturghia preotul militar Dr. *David*, ținându-le după evangheliă și o cuvântare despre datoriile soldatului cătră țară și tron. Pentru soldații greco-orientali sf. liturghia a fost celebrată în biserică din cetate de M. O. Domn protopresbiter B. *Baiulescu* cu asistența preotului militar *Nicolau Fizeșianu*, care la pricēsna ținut recruților în limbajul popular cuvântarea ocazională, vorbindu-le despre sântenia și însemnătatea jurământului, precum și despre crima călcării de jurământ, îndemnându-i la fidelitate cătră tron și la cultivarea acestei virtuți moștenită dela străbuni. După terminarea serviciului divin, recruții s'au reîntors la casarmele lor, unde în prezența comandanților au depus jurământul în limba maternă.

Înmormântarea principelui Murat s'a făcut cu mare solemnitate în ziua de 28 Octomvrie. „Figaro“ dela 20 Octomvrie știe, că biserica „St. Pierre de Chaillot“ îmbrăcată în draperii negre era plină de lume alăsă, venită să se rōge pentru sufletul aceluia, care fusese unul dintre cei mai viteji soldați ai Francei. În primul rând la drēpta ocupă loc d-l Greg. *Ghica*, ministrul României în Francia, reprezentant în misiune specială al Regelui Carol I, rudă

dervișul aprinde erăși uscături și aruncă în foc mirodenii, cum a făcut la intrare. Comōra se ascunde din nou între tunete.

Fia-oare își ia jumătate din oămile, după sorți, apoi pleacă spre izvor, unde li-se despart drumurile. Acolo își iau rēmas buu și-și dau sărutarea frățească. Abdallah își arată recunoștința cu multe și frumoșe vorbe. Însă mergēnd înainte puțin, pisma nu-l lasă în pace. „Un derviș — Atâtea comōre — Cămilele mele — este supērator! Și ce nevoi are de comōră acela, al cărui gând trebuie să fiă numai la Allah?“ — „Audi frate, frate! — și se întroce înapoi. — „Nu pentru binele meu, eu mă gândesc numai la tine. Tu nu știi câtă grijă și necas ai luat asupra ta cu patru-deci de cămile. Tu nu cunoști încă, cât sunt aceste animale de îndērătne. Crede-mē, că eu, deprins din tinerețe cu necasurile, pot să îngrijesc și de opt-deci, pe când tu nu vei pute păși nici patru-deci. Pōte trei-deci încă vei fi în stare să pădesci, dăr patru-deci nici-odată!“

La această dervișul răspunde: „Și mie mi-se pare, că ai dreptate, frate. Ceea-ce-

mi spui tu, imi venise deja mai înainte și mie în minte. Ia din aceste oămile, după cum îți doarece inima, încă șapte. Nu se cade, să te desparți nemulțumit de fratele tēu“.

Abdallah mulțumesc și pleacă și în lacōmia sa gāndesc: „Și decât așa cere două-deci, nebunul acesta mi-le-ar da“. Se întōrce îndērēt în fugă și strigă după derviș: „Frate, ah frate, să crești vorbelor mele. Nu poți să pădesci tu nici trei-deci de oămile. Aceste animale sunt mai îndērătne, decât crești. Îți ușurezi mult sarcina, decât imi mai dăruiesc șapte“. La această dervișul răspunde: „Și mie mi-se pare, că ai dreptate, frate. Ceea-ce imi spui tu, imi venise deja mai înainte în minte. Ia din aceste oămile încă șapte, după cum îți doarece inima. Nu se cade, să te desparți nemulțumit de fratele tēu“.

Și cum vede așa de ușor acordat, ceea-ce el abia îndrāsnea să nădăjduescă, în inima lui se întări și mai tare pofta de avere. El nu se mai pōte opri, el cere fără să-i fiă rușine încă șapte din cele două-deci și din cele șapte rămase, mai cere nouă.

Dervișului îi mai rămâne una, cea din urmă. Lacōmia inimei lui îl îndemnă să o ceră și pe această. El se aruncă la picioarele dervișului: „Acuma nu vei pute răspunde, că nu mi-o dai. Nici-odată nu mi-ai răspuns încă cu „nu“. — „Ei bine, ia-o și pe asta, decât țiu cere inima! Nu se cade să te desparți cu supērare de fratele tēu. Fii cucernic și înțepteț cu bogățiile și plecă-ți capul în fața lui Allah, care precum îți dăruiesc comōrele, așa țiu le pōte și lua“.

Abdallah mulțumesc și pleacă și se gāndesc în taină: „Cum a putut nebunul să se despartă așa ușor de cāștig?“ De-odată însă își aduce aminte de cutie: „Acea trebuie să fiă adevērata comōră! Cu câtă îngrijire o ascunse sub haină!“

Se întōrce din nou: „Frate, audi frate, să-ți spun o vorbă: „De ce duci cu tine cutia aceea fără valōre? Ce folos pot să aducă caviusului derviș asemenea lucruri lumesci?“ — „Ia-o!“ dice dervișul și-i dă cutia în mână. Un cutremur de bucurie îl apucă pe Abdallah, vădēndu-se acum stăpân și pe cutie. „Învatā-mē acuma, ce e de făcut cu alifia?“ Dervișul răspunde:

„Allah este mare și alifia minunată! Dacă te ungi cu ea la ochiul stāng, țiu se deschid înaintea ochilor toate comōrile din lume câte sunt ascunse sub pāmēt. Dacă te ungi însă la ochiul drept, atunci orbesci de amēndoi“.

Abdallah se aprinde de dorul de a încerca puterea alifiei: „Frate, ascultă frate, tu te pricepi mai bine. Fii bun ungemē la ochiul stāng și lasă-mē să văd comōrile“.

Dervișul îi împlinesc dorința, și minunea minunilor! De-odată i se deschid toate vinele de aur, tot metalul, toate diamantele, rubinele, smaraldele și pietrele prețioșe ascunse sub pāmēt. Pe Abdallah îl trec sudorile, îl cuprinde o lacōmie ne mai pomenită și gāndesc: „Dacă m'as ungi și la ochiul drept, de sigur, că aceste comōri nu numai, că le-ăș vedē, dăr și pute pune chiar mână pe ele și și deveni imens de bogat“.

„Frate, ah frate, ascultā-mē pentru ultima oră: Unge-mē, te rog și la ochiul drept, cum ai făcut cu stāngul. Încă această dorință din urmă să mi-o împlinesc și apoi

a generalului principe Murat, pe urmă venia reprezentantul împărătesei Eugenia, apoi Ioachim Murat fiul principelui repausat, contele Goluchovsky ginerele etc. Erau reprezentate toate puterile streine. Austro-Ungaria era reprezentată prin d-l *Dumba*, însărcinat de afaceri.

Fondul de 20 bani, întemeiat de „Reuniunea sodalilor noștri pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români din Sibiu a adăuga la activul său sumele de mai jos, datorite de oșpeții prezenți la masa bogată, dată din prilegiul expoziției de vite, aranjate de „Reuniunea rom. de agricultură“ în comuna Ilimbav. Premiat, că meritul în această privință revine zeusului paroch Ioan Popa, (originar din Ilimbav) din Vidacutul-rom. Au dăruit: Ioan Popa paroch și presbitera Iuliana (Vidacut) ambii 1 cor., Ioan Petrișor paroch (Alfina) 20 b., Moise Nicoră măestru pantofar (Cincu mare) 1 cor., Ioan Mărginean comptabil (Fofeldea) 20 b., Ioan Paicu inv. (Agnita) 30 b., Florian Bologa paroch (Marpod) 1 cor., Ioan Popovici paroch (Săsăuș) 20 b., d-șora Victoria Părău (Agnita) 40 b., Ioan Demian inv. (Noerich) 20 b., Iosif Gligor inv. (Bendorf) 50 b., George Bănda econom (Săsăuș) 40 b., Alexandru Bărsan inv. (Marpod) 20 b., Toma Maniu propr. (Fofeldea) 20 bani, d-na Agapia Nicoră n. Părău (Cincu-mare) 1 cor., Zosim Chichindelean inv. pens. (Alfina) 20 b., Ambrosiu Marcovici paroch (Chirpăr) 40 b., Andreiu Moldovan econom (Cincu-mare) 20 b., Simion Șindilă, econom (Noerich) 20 b., Nicolae Banciu econom și arădător (Marpod) 40 b., Ioan Alexandru paroch și soția sa Eugenia n. Părău (Ilimbav) dela ambii 1 cor., Alexandru Mateiș pedagog (Ilimbav) 20 b., Ilarion Morariu st. c. VII. (Noerich) 20 b., Ioan Popa notar (Ilimbav) 60 b., Lazar Bunea, econom (Chirpăr) 20 b., Dionisie Ganea, proprietar (Noerich) 20 b., Ioan Alexandru, primar (Ilimbav) 30 b., Ioan Popa, econ., N. Popa, stud., Ioan Stanciu, econ., Zosim Toco, econ., Simion Sopa, econ., Ioan Dragoman, inv., Ioan Stănuț, econ., Ioan Dumitrescu, econ., toți din Ilimbav și fie-care câte 20 de bani; Ioan Băilă, econ. (Ilimbav) 40 b., Demetriu Comșa, presid. reun. rom. agricole, Emil Verzar, controlorul reun. agr. și Vic. Torășian, secret. reun. agr. fie-care câte 20 b.; Dr. Vasile Dan, avocat 1 cor. Suma totală 14 corone 30 bani.

Asociațiunea macedonenă. În ziua de 16 Oct. v. c. a avut loc la Sofia o conferință intimă a membrilor asociațiunii macedonene. Au participat vreo 200 de membri. Cassierul Covaceff a spus situația financiară a asociațiunii, că din 2000 membri încriși numai o treime plătește cotizațiile. Faptul a fost comentat în felurile dipurt; unii au susținut, că acesta provine din cauza delapidărilor comise de Sarafoff. Președintele se asociază la această părere. Generalul Tonceff, vice-președinte, protestează spunând, că actualul comitet a luat hotărârea de a păstra tăcere pe totă linia. Covaceff desminte această afirmație. Se naște un tumult și generalul Tonceff dimpreună cu mulți alți membrii părăsesc sala, fără a se lua vre-o hotărâre.

Cununia. În 29 Octomvrie n. s'a serbat în biserică gr. or. din Mișcolț cununia

d-nei *Laura Bobola*, renumita pianistă din Sătmar, cu d-l major din reg. de infant. 65 Ioan *Lelesco*.

Logodnă. D-l *Theodor George*, învățător gr. cat. la școala normală din Monor s'a logodit cu d-șora *Victoria Rotariu* din Gurghiu.

Din Hărman ni-se scrie, că în 16 Oct. st. v. s'a făcut introducerea noului învățător *David Pop*, diacon și fost învățător în Poiana-Sărată. Tinerii, cari înainte ou 6 ani fuseseră elevii dănsului, au eșit cărări și cu cântări naționale însuflețitoare l-au condus pe învățător până la școala română, care era iluminată frumos și decorată cu brad. Printre cei cari l-au întâmpinat sărbătorește s'au vădit, și numeroși locuitori sași ai comunei.

Focul din Hideaga. În ziua de 21 Octomvrie a izbucnit un gróznic foc în comuna Hideaga din fostul district al Chioarului. Fiind un vânt mare, focul s'a întins repede și în timp de trei ceasuri au ars aproape cinci-șeci de case, rămânând pe drumuri, flămânți și goi sute de Români într'un timp cum e mai rău, în ajunul ernei. Aceia dintre cetitorii noștri, cărora tatăl din ceruri le-a dat, se aibă din prios, se-și aducă aminte de nenorociri lor frați dela Hideaga și se trimită ajutor în bani și naturale pe adresa d-lui Graviță Dragoș, notar Pusztá-Hidegkut (Sătmar.)

Un post de învățător vacant. În comuna *Sărăvad* (T.-Szarvad p. n. Tasnádszlágy) devenind postul de cantor-învățător gr. cat. vacant, președintele senatului școlar din acea comună publică concurs pentru ocuparea aceluși post. Terminul 20 Noemvrie st. n. a. c. A se vedé anunțul din numărul present.

Regimentul lui Adam. Un ofițer reintors din Africa povestese următorul bucluc al soldaților englesi: În apropiere de Klersdorf, Burii prinseseră odată patru-șapte soldați din regimentul de husari A. 13. Cum Burii aveau mare lipsă de haine, au desbrăcat nap pe cei patru-șapte, apoi li-au dat calea să se reintorcă la regiment. După următoarea 48 de soldați ai aceluși regiment au fost trimiși să răsbune rușinea tovarășilor lor. Au fost prinși însă și ei și au fost trimiși înapoi desbrăcați nap și ei. De atunci regimentul 13 are dela soldații din celelalte regimente porecla: *regimentul lui Adam*.

Portul Constanța. Marile case comerciale din *Marilia*, *Liverpool* și *Anvers*, cari cumpără cereale din România, au fost înștiințate, că dela 1 Noemvrie portul Constanța va începe a funcționa și esportul de cereale se va face pe acest port pe tot timpul ernei. Când Dunărea va fi înghețată, esportul de cereale nu va mai fi împiedecat ca mai înainte pe tot timpul iernei.

Industria pescăriilor a început într-un câț-va a-se desvolta în România. Câte-

va case străine au stabilit kerhanale la gurile Dunărei. Ministrul de domenii a luat înțelegere cu Direcția C. F. R. spre a construi vagoane-cisterne pentru transportarea peștelui viu în Germania și Austria. În fine s'a pornit o mișcare îmbucurătoare din toate punctele de privire. Etă cele câte-va vase cari au înființat kerhanale: *Taranoff* din *Mosca* la *Sulina* și *Jurilofca*; *Orivin* din *Odesa* la *Sulina*, *Sf. George* și *Jurilofca* *Sepatkiu* din *Berlin*, *Ioan Kottus* din *Viena* toți pentru sărături și iere prospete. O mare casă din Germania încarcă 200.000 kilogr. crap prospăt din lacul *Furtuna* de lângă *Sulina* și tot pește prospăt se încarcă dela *Ostrov* pentru Austria, cu prețurile țilei dela *Galați*.

Cetă pe Dunăre. Marea neagră, care a fost atât timp agitată, s'a liniștit. Marți a fost pe Dunăre o cetă foarte desă; mai multe vapóre nici nu au putut se-și continue mersul dela *Sulina* spre *Galați* din ceasa acestei cetă

Recolta de vin în județul Iași a fost mediocră în acest an. Pentru vinul dela *Dealul-Dómnei*, *Galata*, *Osoi* și *Tomești* cel mai bun preț oferit a fost de 3 lei și 20 bani decalitrul. Pentru alte vinuri prețul variat între 2 lei și 50 și 2 și 80. Din gara *Iași* s'au espediat Marți 18 vagoane cu vin cumpărat din județul *Iași* de către o casă de comerț din *Ploiești*.

Mulțămity publică. Onorata Direcțiune a fabricii de cellulose din *Zărnești* pentru ajutorul dat la localizarea focului iscat în numita fabrică în 22 Maiu a. c. a binevoit a dona pentru fondul pompierilor din *Tohanul-vechiu* suma de 60 corone; din care motiv ne ținem de plăcuta datorință a ne exprima și pe calea acestei mulțămity noastre. — *George Oprea*, comandant de pompieri; *A. Mucea* subcom.

Din Galați se anunță: Esportul de cereale a luat un mare avânt în portul nostru. Eri au mai acostat la vama cerealelor încă două vapóre mari, cari au început operațiunile de încărcări de cereale. În două se află ancorate 2 vapóre, cari încarcă cerealele și cereale, cu destinația pentru porturile străine. În piața pescăriei de câte-va țile se observă o viață animată; mai multe barcaze venite din *Dobrogea* au adus sărătură și pește prospăt dela bălțile statului. Eri s'au făcut mai multe cumpărături de sărătură dobrogeană și pește prospăt. De câte-va țile prețurile se mențin avantajose. Pentru esport s'a espediat o mare cantitate de pește.

Concertul muzicii orașenesci. Programul pentru concertul, ce-l va da în 3 Nov. c. în otelul „Europa“ muzica orașului sub conducerea dirigentului ei *Max Krause*, e ales și variat. Etă câte-va dintre punctele lui: „Uvertură“ de *Robespierre* de *Litolf*; „Magnete de dans“ vals de *Fitus* (nou); *Fantasia* din opera „*Romeo și Iulia*“ de *Gounod*; „*Pèle Mêle*“ *fantasia* română de *Ristic*; „*Aus der Zeit der jungen Liebe*“, potpuriu de *Komzak* ș. a. Inceputul la 8 ore. — Intrarea 60 bani.

Teatru de varietăți. În cafeneaua „*Redoute*“, începând cu aș 2 Noemvrie, va juca o trupă de varietăți (decente). Intrarea *Sămbăta* și *Duminica* 1 corónă, în celelalte seri 70 bani. Bufetul ieftin, serviciul prompt sub supraveghierea d-lui *Schmidt*, cunoscutul antreprenor al restaurantului de vară din *Nou* și actualmente antreprenor al cafenelei *Redoute*.

Comercianți de pome. Doi comercianți români ne fac cunoscut, că voese a stringe o cantitate mai mare de pome, precum mere, pere, nuc, toate de calitate bună. Deci se aduce acesta la cunoscința producătorilor de pome. Tot-odată sunt rugați d-nii preoți și învățători a avisa pe acești comercianți români, deoă în comuna d-lor s'ar afla pome în cantitate mai mare și de ce calitate, precum și alte referințe, ér în urmă dănsii se vor presenta la fața locului. A se adresa sub: *Comerciant* Nr. 10 *Sibiu* (*Nagyseben*), poste restante, de unde se vor pune în înțelegere cu comercianții respectivi.

Necrolog. În 13 (26) Octomvrie a încetat din viață *Ioan N. Chirciu*, harnicul econom din *Șirnea*. Pe răposatul îl julesce o numeroasă familia, între care *Nicolau Șirnea* preot în *Almaș-Săliște*.

Ce este Thermophor? Sub *Thermophor* se înțeleg vase și aparate care pot acumula în sine cantități mari de căldură și de a-le comunica éráși încetul cu încetul fără scădere esențială a temperaturii, și prin acesta de a ține calde lichide, alimente, și alte obiecte fără a face foc timp de 10 ore. Este foarte important mai ales pentru hrana copiilor, întrebunțarea *Thermophorului* de lapte, prin care e posibil ca la or-ce oră cu deosebire noaptea, fie acasă, fiă în călătorie, séu excursiuni de a avé laptele cald fără a face foc și fără să se strice laptele. Veți anunț.

Intru amintirea lui Gozsdn.

(Disertațiune ținută în ședința festivă din 27 Octomvrie a tinerimii universitare române din Clușiu).

„Eregi monumentum aere perennius
Regalique situ pyramidum altius

Non omnis moriar multaue pars mei
Vitatit Libitinam! . . . . .“

Aceste sunt cuvintele, prin cari *Horatius*, strălucitul bard al epocii de aur în vechea literatură romană, se măgulesce, cugându-se la valórea neperitua a drăgălașelor sale poesi. „Mi-am ridicat, țice el, un monument mai durabil decât bronzul și mai înalt decât regeseile piramide“, și: „Nu voi muri de tot, ci o bună parte din mine va scăpa din uitare“.

Și a avut dreptate marele poet; versurile lui pline de mieț și dulce melodióse și astăzi ne sunt o plăcută lectură.

Ca *Horatius*, ba încă cu glas mai înalt, ne grăesce astăzi spiritul mareț al unuia dintre cele mai marcante figuri românesce: „*Večnică-mi va fi amintirea între voi!*“ Aceasta e spiritul lui *Emanuil Gozsdn!*

Dómmelor și Domnilor!

Iubiți colegi!

Să răsfoim puțin prin prăfuitele foi ale istoriei univrsale, să întorcem filele cronicei vremilor nemărginite înainte de acesta cu vro opt-șapte sute de ani, și vom da de-o pagină scrisă cu litere de aur, care neștersă va fi din inima Românilui, până când acesta va mai bate!

Un popor glorios în luptă și virtuos acasă, cucerese în partea de către răsărit-medă-noaptea a vastului séu imperiu o țerișoră închisă cu lanțuri de munți și cu ape adânci, bogată ca o comoră și frumoasă ca un paradis. Acesta e fericita *Dacia*, „*Dacia felix*“, cum îi țiceau.

Toate însă în lume își au început și sfirșit, toate se schimbă sub lovitura crudă a sorții.

Poporul roman suveran, pe care mi-l închipuesc ca pe-un stejar secular, care — înălțându-se mândru pe vârful celui mai înalt munte planeză regiunea cu coróna sa nemărginită — era aproape de prăpastia nimicirii. Își trăise traiul, ér acum sörtea îi striga tare, sé piară.

Bétranul stejar era scorburos și putred, sănătoș era însă ghinda sămănată de el în toate părțile, pe unde el a umbrit locul.

Una dintre aceste săminte încolțesce și pe aceste plaiuri și, ajutorată fiind de nutreméntul aflat în acest pământ productiv, se desvóltă din ea un frumos stejărel, crește în mânia tuturor furtunilor, ce treceau peste vârful lui. „Am sé cresc mare, mare și am sé fiu tot așa de tare și temut ca și fostul meu tată“, își țicea micuța plantă în naivitatea ei copilărescă, fără să observe, că lângă ea adusesse vântul dela răsărit din pustietățile Asiei săminta unei plante sălbatic. Stejărelul nostru sé desvóltă, buruiana încolțită lângă el însă era atât de mare, încat cu spinósele-i ramuri împresurase deja nobila plantă, care în desvóltarea mai departe din lipsa de lumină și căldură este absolut împiedecată. Stejarul era iubita noastră națiune, buruiana e atât de bine cunoscută.

Și astfel spiritul timpului aduce cu sine aruncarea poporului nostru în iobăgie, ceea-ce însemna desbrăcarea lui de or-ce

ne despărțim în pace și Allah sé fiă cu tine“.

Dervișul răspunde: „*Frate*, gura mea numai adevérul l'a spus și ț-am arătat puterea alifiei. După atâtea bunătați, câte ț-am făcut, nu vreu sé te pedepsesc și sé te nenorocesc“.

Abdallah însă nu-l crețe, oi îl acasă pe derviș, că e stăpănit de pisma și cu cât se face acela mai încăpăținat, cu atât mai mult creșce pofta lui *Abdallah*. Totă ținta lui este cuprinsă acum de o mánie mare în privra dervișului și vorbesce cu un ris sarcastic. „*Tu creți*, că eu sunt copil? Atâtea mințe voiți fi avënd și eu dór ca sé știu, că o alifia, cu care ungându-te la un ochi, te face sé veți. nu e cu puțință, sé te orbescă la celălalt ochi. Sé mé ungi la ochiul drept, cum m'ai uns la cel stâng, și sé știu, că decă mé necăjesec, am sé te strâng de gât“. Și fiind că *Abdallah* se vedea că nu glumește, ce era sé facă dervișul? Amenințat acum chiar cu bătaie, ia alifia și-l unge la ochiul drept. La acesta s'a coborît noaptea *večnică*, peste vederile lui *Abdallah*,

noaptea, după care nici odată nu urmédă dimineța.

„*O*, dervișule, dervișule, tu ai grăit adevérul! Ia haid acuma și drege, ce singur ai stricat“.

— „*Eu n'am stricat nimica*. Ți-s'a întâmplat ceea-ce singur ai dorit. Tu ești în mánile lui Allah, care răsplătesce toate păcatele“.

Abdallah strigă și imploră în zadar, se tăvălesce în colb înainte dervișului. Aceasta însă rămâne surd la rugările lui și strângând cele opt-șeci de cămile le mână spre *Balsora*, ér *Abdallah* rămâne în des-nădejde la isvorul din deșert.

Sórele, pe care el nu-l mai vede, își îndeplinesce cursul și răsare și a doua și a treia ț. *Abdallah* zăcea în láncezélă încă tot lângă isvor, până în cele din urmă venind un negustor, luă pe cersitorul orb din mână și-l conduse la *Bagdad*.

Oniță.

drept politic, și împedecarea în dezvoltarea lui culturală. — Er această stare de orbicare prin întuneric durează mult, prea mult.

Provedința divină însă îngrijesce de cei drepti și trimite în vécui al 19-lea și poporului român o rață de lumină, strigându-i să se deștepte, să revie la viață. Și poporul român, deștept din fire, deschide ochii și vede cu grăză, cât de departe au ajuns în cultură alte popore, decât cari pôte el n'ar fi fost mai puțin îndreptățit la aceea, ce tuturor li-a fost dat. Conștiința națională se deșteptă, er omenii mai pricepuți să pun pe lucru, spre a deștepta din letargia pe acest bun și blând popor și a-l aduce în cultură acolo, unde-i competea.

Cultură cerea poporul și cultură i-s'a dat. Să ivesc dascăli naționali, cari ca și apostolii Mântuitorului răspândesc dulcea sămînță culturală în acest obidit popor, care de altminteri ascundea în sine o comora neprețuită: o credință neștrămutată în Dumnezeu, o limbă armonioasă, ce resuna dulce prin văile carpatine și o bogată literatură populară cu smei și bălauri, cu viteji și haiduci, cu sfinți și draçi, cu dor și jale și cu dragoste nemărginită. Și toate acestea trebuiau adunate, studiate și prezentate lumii spre o favorabilă judecată despre autorul lor. Șincăi, Maior, Lazar și alți apostoli culturali lucrăză cu stăruință de fier în țelina nebrăzdată a culturii noastre naționale.

În timpul mai nou unul dintre aceia cari mai bine au înțeles însemnătatea culturii naționale, a fost bărbatul, a cărui amintire ați cu recunoștință o serbăm. *Emanuil Gozdsu* a prevădut, că cultura înalță poporele, a simțit lipsa, de care suferia națiunea română și cu mâna sa darnică întinde banul său binefăcător pentru ridicarea strălucitului Pantheon național. O fundațiune, care numără ați la 3 milioane corone, e acel monument viu, pe care el și l'a ridicat în inimile noastre.

* * *

Emanuil Gozdsu a fost cu trup cu suflet omul faptelor, și încă al faptelor mari. Ca jude la curia regescă ungară n'a avut ocaziunea a se prea manifesta ca Român; altarul simțemintelor naționale îl avea însă clădit în adencul inimei sale, în care ardea focul sacru de a ajuta și a promova interesele națiunii și bisericii, al cărei fiu era și cu mândria să mărturisă.

Un tablou viu al cugetărilor, simțemintelor și acțiunilor acestui bărbat epocal ne oferă însuși testamentul său scris în limba maghiară, pentru-ca autoritățile politice să nu-l înțelgă rău. Că a fost Român bun și ortodox adevărat, ni-o dovedesce o corespondență, ce a trimis'o el marului Andrei, în care *Gozdsu* își ofere ajutorul său întru reînființarea metropoliei române și întru emanciparea de sub Sârbii. Etă-o în reproducere fidelă:

„Excelenței Sale Preasântului Domn

Andrei baron de Șaguna,

dreptcredincios episcop al Transilvaniei

în Sibiu.

„Excelență! Preasântite Domnule Episcop! Cu o nespusă bucurie cetiu mult prețuită-ți epistolă din 28 Dec. a. tr.; — primesce adencă mi mulțămită pentru frumoșele sentimente, despre cari mă îndreptez.

„Eu sciui prea bine, cumcă numai ca Român ajuns la starea înaltă, cu care sunt decorat prin Impăratul; mă voiu nisul dără din toate puterile, ca Românilor să nu le pară rău, că cu unul dintre cele mai sante drepturi ale lor sunt chiar eu îmbrăcat, carele pân' acuma nici un merit n'am înaintea nămului meu. Eu starea această o considerez de o carieră, care mi-a deschis'o Maiestatea Sa, ca procedând pe densa, să pot ajutara înaintarea națiunii mele.

„Factorul cel mai putinte al înaintării e școlă. Intemeierea școlilor naționale bine organizate pe o basă sigură, mi-a fost tendința cea mai hotărâtă în tota viața mea, mi-a lipsit însă modrul de a o realiza, dără de aci încolo cred, că mi va succede și îndeplinirea acestui propus.

„Emanciparea bisericii ortodoxe de supremația sârbescă o sci bine Excelența Ta, că a fost și este cea mai ferbinte dorință a sufletului meu; eu sunt convins, cumcă scăpătarea în cultură, în care se află

Românul astăzi, mai mult e de însușit supremației, ce o exercită Sârbii asupra bisericii noastre în contra atotdreptului divin și uman, decât ori-cari alte împrejurări. Fii dăr incredințat Excelență, că întru emanciparea de Sârbii și reînvierea Metropoliei române, vei avé în mine un sprijinitor neostenit, întru această toate puterile și mijlocele mele — Ți stau spre dispunere.

„Primesce pe lângă acestea, cea mai adencă stimă și reverință dela

„Al Excelenței Tale servitor plecat
Peșta, în 2 Ianuarie 1861.

Emanuil Gozdsu m. p.“

Gozdsu n'a umblat după pompe lumesce și parădi costisitoare, ci a fost om simplu în traiul său. A economisit în întreaga lui viață . . . . . pentru noi.

Cu privire la înmormântarea sa etă ce lasă în pct. 6) din testament:

„Astrucarea rămășițelor mele pămâtesce o incredințez iubitei mele soții, însă o rog, ca să o facă cât se pôte de simplu și cu cheltueli cât se pôte de puține, chemând să funcționeze numai exclusiv preotul român din Peșta; în loc de cheltueli zadarnice să împartă între sâraci în prima Sâmbătă după înmormântarea mea o sută de fl. v. a.; fie incredințată iubita mea soție, că luxul costisitor de o oră întru nimica nu va schimba judecata lumii, care asupra fie-cărui om numai după mărtea lui a obicinuit a se spune fără rezervă. El, acela, care dispunea de sute de mi, să fie înmormântat „cu un preot“ și „cât se pôte de simplu“!!

Ca politician *Gozdsu* a fost aderent al înțeleptului bărbat politic maghiar, *Francisc Deák*. „O Ungaria fericită, un stat puternic și bogat ca parte întregitoare a Monarhiei noastre sub stăpânirea casei de Habsburg, o țără, în care toate naționalitățile existente în ea și recunoscute ca atari, să lucreze în perfectă armonie întru prosperarea și înflorirea patriei comune“, etă visul lui *Gozdsu*. Durere, politica lui *Deák* au întors'o epigonii de ați pe dos, er Meceenatele nostru, — precum dîlnic vedem, — s'a înșelat în speranțele sale îndreptățite.

Gozdsu a lăsat fundațiunea să numai pentru Românii greco-orientali! Pentru-ce? Au dără nu și-ar fi iubit și pe confrății de alt rit? N'ar fi dorit prosperarea și a acestora? . . . Prin anii 70 Românii greco-catolici stăteau în cele culturale și materiale mult mai bine, decât frații lor nefavorizați de unire și aprôpe de toți uitați, er *Gozdsu* a aplicat medicamentul la mâna dreptă, unde rana era mai adencă, decât la cea stângă, convins fiind, că vindecarea mâinei suferinde va folosi și celeilalte, precum și întregului corp, ale cărui membre surori erau.

Și acuma, înainte de încheiere, permiteți-mi, Vă rog, să citoz câte-va partii mai însemnate din neprețitul testament al bărbatului de vecinică amintire, pentru-ca să-i auđim cuvintele lui dulci, blânde și aședate și să vedem clar, că ce a făcut el pentru noi e plăcută realitate, nu vis ademenitor.

Testamentul, datat din anul 1869, pe care an cu drept l'am puté numi unul dintre cei mai marcați ani ai Românilor din Ungaria, să începe astfel: (cetesce începutul textului) Cu privire la lăsamântul fundațional scrie următoarele: (cetesce partii alese din pct. 7).

*

Etă dăr cine a fost marele *Gozdsu*! Veniți cu toții să ne închinăm lui și să-l rugăm, ca spiritul lui măreț să stăpânescă peste noi, îndemnându-ne la fapte asemenea faptelor lui și continuând zidirea, căreia el i-a pus base atât de solide; er studenții de aci beneficiați din comora donată de el, veniți să-i aducem omagiile noastre de mulțămită și recunoștință, promițându-i solemn, că vom lucra tot-deuna în consonanță cu dorințele sale.

Măreț bărbat! . . . Unde mai găsim un astfel de om astăzi, în epoca poreclită „a civilizațiunii“, lipsită de idealisme înălțătoare și ingrășată cu materialism infect bănesc? Unde mai vedem ați atâta simț de jertfă? Astăzi, când aprôpe toți vinéză după interese egoiste, zadarnice ne-ar fi

încercările întru căutarea bărbatului asemenea lui *Gozdsu*! . . . . .

„Voi sunteți urmașii Romei? . . . . .“

Dăr stați! stați! și priviți la prăpastia, ce ne așteptă! Veniți, iubiți colegi, ca noi, generația mai tinără, să combatem vițiul și trândăvia! Veniți să cultivăm poporul, să-l deșteptăm la adevărata lui conștiință națională, căci așa ne țice geniul lui *Gozdsu*!

Să ne facem cu sfințeniă datorința, er față de binefăcătorii noștri să fim recunoscători!

Traian Suciu,
stud. în filos.

Reuniunea învățătorilor români

dela școlile populare confesionale ort. din propoplatele arădane I—VII.

Convocare.

Conformându-ne dispozițiunilor §-23 al statutelor, convocăm pe toți membrii despărțământului și pe toți binevoitorii și sprijinitorii învățământului, la prima conferință din anul adm. curent, care se va ține în comuna Pecica-română, Vineri în 26 Octom. (8 Noemv.) în Țua Sf. Dimitrie, când se va serba iubileul de 50 ani al vrednicului învățător *Ioan Ardelean*.

Programa: 1) La 8^{1/2} ore participarea la Sfânta liturgie împreună cu chemarea duhului Sfânt. 2) Deschiderea conferinței și bineventarea oșpetilor. 3) Constatarea prezențelor și înscrierea membrilor noi. 4) Iuvitarea și bineventarea iubilaștului 5) raportul presidului. 6) Disertațiunil. — Pausă. 7) Prelegere practică cu școlarii, ținută de învăț. *Ștefan Roja*. 8) Statutele societății mortuare și înscrierea de membrii noi. 9) Proiect în cestiunea manualelor școlare. 10) Statutele societăților de ajutorare și luarea dispozițiunilor necesare privitor la înființarea de atari reuniuni. 11) Discusiuni didactice și metodice. 12) Inscrierea membrilor la secția de apicultură. 13) Raportul casarului și al bibliotecarului și luarea dispo. necesare. 14) Propuneri și interpeări. 15) Fixarea locului pentru proxima conferință. 16) Alegerea comisiunii pentru autenticarea protocolului. 17) Încheierea conferinței.

Arad, la 20 Octomvrie st. n. 1901.

Ioșif Moldovan, *Ștefan Roja,*
președinte secretar.

SCIRI ULTIME.

Toulon, 1 Noemvrie. Întręga escadră s'a reintors er în Toulon și vasele și-au reocupat erășii locul lor.

Paris, 1 Noemvrie. După informațiunile lui „*Gaulois*“, consilierul de ambasadă *Bapst* a telegrafat, că *Sultanul* a primit toate pretensiunile *Franciei*.

Literatură.

Dilele acestea a apărut într'o broșură de 104 pagini, format octav mic, „*Carnetul Roșu*“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de *Moșul*. Tiparul Tipografiei „*A. Mureșianu*“ Brașov 1901. Broșura oferă o lectură ușoră și distractivă și se pôte procura cu prețul bagatel de 30 cruceri (60 bani) prin tipografia „*A. Mureșianu*“ și prin librăria Ciurcu din Brașov. — „*Moșul*“ e cunoscut cetitorilor noștri din numărôșele sale lucrări publicate în foiața diarului nostru.

*

În editura tipografiei și librăriei diecesane din Caransebeș a apărut *Catechismul* IV carte de religiune pentru școlile populare, — aprobat de Ven. Consistorii gr. or. române din Arad, Caransebeș și Oradea mare — de Dr. *Petru Barbu*. Ediția III. Conține: Credința, iubirea și speranța creștină. Adaus: A) Elemente de liturgioă, B) Estras din Statutul Organic despre „*Parohie*“, C) Rugăciuni la sf. mărturisire și cuminecătura. Prețul 40 bani.

*

A apărut „*Clipe de repaus*“ de *Sorcovă*. Un volum elegant, care pôte ocupa loc pe masa ori-cărui salon. Prețul 2 corone (Pentru România 2 Lei 50 bani) porto extra. Credem a fi de prisos a mai recomanda în special această nouă apariție literară. Numele lui „*Sorcovă*“ este destul de bine cunoscut publicului nostru din alte scrieri ale sale. În acest volum găsim un limbagiū frumos românesc și niște povestiri scrise cu atâta spirit, încât cartea odată luată în mână, nu o mai pui jos, până nu ai cetit'o totă. Se pôte procura la Tipografia *A. Mureșianu*, pe lângă trimiterea prețului indicat plus 20 bani porto.

ECONOMIA.

Cultura și îngrijirea grăului.

Disertațiune populară rostită de

Ioan F. Negruțiu,

în adunarea gen. a Despărțământului XI (Blași) al „*Asociațiunei*“, ce s'a ținut în comuna Sânce, la 5 August 1900.

(Urmare.)

Iubiți plugari! V'am arătat și cum trebuie să pregătim pământul, în care vom să semănăm grău. Urméză acum să vă dau unele povește, de cari trebuie să vă țineți în alegerea sămînții de sēmēnat.

În alegerea sămînții trebuie să fim cu multă băgare de sēmă. Pentru-că ori cât ar fi pământul de bine lucrat, ori cât de prielnică ar fi vremea, nu vom avé un bun seceriș, decât sēmînța n'a fost bună, curățită și potrivită cu firea pământului și a climatei noastre.

Înainte de toate trebuie să fim în curat cu puterea de încolțire a sēmēnței noastre. Și fiind-că puterea de încolțire atērnă dela cōcerea sēmînții, dela timpul, când am secerat și dela păstrarea sēmînții până la sēmēnat, pentru aceea însă înainte de secere alegem grăul de sēmînță. Îl lăsăm să se cōcă bine. După secere îl aședăm în un loc deosebit, îl îmblătim deosebit și apoi îl punem la un loc uscat, îl întorcem adeseori, ca să nu se încăldescă.

Rodul grăului mai atērnă și dela mărimea și greutatea grăunțelor ce sēmēnam. De aceea nici-odată să nu sēmēnam, decât grău ales cu trierul. Cu această sculă economică nu numai că alegem fruntea grăului, ci tot-odată curățim grăul de tot soiul de sēmînțe strēine, mazărice, rapiță, neghină ș. a. și de grăunțe vătēmate prin mașina de îmblătit.

Să nu sēmēnam decât grăunțe pline, sănētōșe și deplin cōpte, la cari curmătura dela mijloc se vede bine, și marginele le sunt cōpte.

Tare greșesc acei plugari, cari țic și cred, că și grăul pălit și sbitcit încă rēsare. Pôte să resară, decât-i timpul priincios; numai cât după țicala strămoșescă: „*Ceca-ce sēmēnit, aceea și rēsare*“. Ai sēmēnat grău slab, gozuri, aceea vei și seceră.

Grăul fără față e semnul îngrijirei rele, semnul, că puterea de încolțire i-a scădut.

Cu cât sēmînța noastră va fi mai curată, mai bine îngrijită și mai sănētōșă, cu atâta ne trebuie mai puțină. În pământul bulgăros și slab, dăm sēmînța mai des; er în cel mērunțit și gras, mai revērsat.

Onorată adunare!

Iubiți plugari!

Fie-care proprietar de pământ, fie-care plugar trebuie să se nisuscă întru acolo, ca din ții în ții să-mărescă venitele moșiei sale, că astfel numai pôte să se acopere lipsele și sarcinele, ce dîlnic se înmulțesc.

Așa-dăr, decât voiesce să aibă holde frumoșe și mănōșe, atunci să

semene soiuri de cele probate deja, soiuri de grâne, cărora le place în pământul ce-l are și în clima, în care trăiesce.

Prin urmare plugarul cu minte, decă vede, că grâul lui e corcit, séu nu aduce rōda așteptată, atunci își schimbă semința, își câștigă alta mai bună, mai curată și mai grea.

Astădi nici plugarii nu mai pot trăi după cum s'au pomenit din părinți și strămoși. Astădi fie-care plugar trebuie să lucre nu numai cu puterea mânilor și a brațelor sale, ci trebuie mereu să chibzuască, trebuie să lucreze și cu mintea sa. Fiecare plugar să cerce, să socotească el însuși, cari bucate sunt mai potrivite pentru moșiora sa și cari-l-ar pute aduce un mai mare folos și câștig.

Nici economii cei mai învățați nu pot da plugarilor, decât unele povețe, unele sfaturi generale, lăsând ca fie-care plugar să se folosescă de acelea, cari sunt mai potrivite pentru moșia și locul, unde trăiesce.

După aceste povețe așa-dér trebuie să semănăm numai grâu, despre a cărui rodnicie și bunătate ne-am incredințat. Fiecare locului și a climei se deosebesce după ținuturi, ba chiar și după hotare. Dintre soiurile de grâu, cari se cultivă în țera noastră mai bune sunt: grâul de Bănat, grâul din ținutul Tisei și grâul de România. Să ne prăsim, decă avem lipsă de semință, din aceste soiuri și să ne ferim de semințe aduse din alte țări.

Er pentru-ca grânele noastre să fie scutite de bōle, cum e *tăciunele*, *rugina*, *pălitura* ș. a. trebuie ca nici-odată să nu semănăm grâul până nu l'am muiat în o soluțiune de piatră vinată, adecă în o anumită măsură de apă topim o anumită măsură de petra vinată. Semința astfel muiată încolțesce și răsare mai iute.

Pentru grâul în care este tăciune, se face mai tare această amestecătură. E bine să muiem în o astfel de amestecătură chiar și orzul, ovésul, curuzul.

Să nu vă luați după plugarii cei inderetnici și leneși, cari dic, că-i zadarnică totă osteneala, de-orece decă dă Dumnezeu se fac bucatele bune și fără tăciune. Acestora le aduc aminte dicala: „Ajută-te tu însuși, și Dumnezeu încă îți va ajuta“.

Trebuie să vă spun, că tăciunele, rugina nu sunt alt-ceva, decât nise bureți séu ciuperci, cari își au semința pe cōja grăunțelor. Prin urmare, decă timpul e prielnic, atunci ei cresc și se înmulțesc repede — după firea celorlalți bureți, — și astfel ne nimicesc rōda unui an. Pentru aceea plugarii și economii mai pricepuți nici nu mai semănă grâu, fără de a-l muiă séu spăla cu petra vinată.

Avem ceva mai mult de lucru cu semința, dér liniștea, că ne-am mântuit grâul de tăciune, ne respătesce și această mică osteneală.

Se vînd prin bolte prafuri pentru tăciune. Să nu cumpărați, că nu sunt de nici o trebă.

Vă spun eu ce să faceți. Luați un ciubăr mare, ori o cadă. Puneți în ea 10 ferii de apă. Topiți în $\frac{1}{4}$ de cupă de apă caldă $\frac{1}{2}$ chilo de piatră vinată și o turnați apoi în cada cu apă. Punem acum în cadă grâul de semință, scoțend mereu din apa cu piatră vinată pe care o adunăm într'un alt vas, și astfel facem loc seminței. Când acum e plină cada cu grâu, așa încât abia a rămas apă de o palmă de-asupra grăului, amestecăm grâul în cadă, unde-l lăsăm să stăe 14 césuri. În timpul acesta îl mai amestecăm de câte-va ori și curățim grăunțele seci și firele de tăciune, ce s'au ridicat de-asupra

apei. Decă ar scăde apa, mai punem din ceea-ce am grijit mai înainte.

După 14 césuri scōtem semința și o scurgem în nise corfe mari. În apa, ce ne-a rămas, muiem alt grâu, până când ni-se gată semința și apa.

Precum vedeți, muiatul seminții se face ușor, il pot face și muierile de acasă.

Decă ne grăbim cu semănatul, séu n'avem timp să așteptăm câte 14 césuri, atunci amestecătura această o facem mai tare, punem adecă în 10 ferii de apă 1—2 chilo piatră vinată. Punem în cadă grâul de semință, il întorcem și amestecăm de câte-va-ori (3—5 minute); il scōtem în corfe, il sbicim și apoi il și semănăm.

Semința astfel pregătită nu-i bine să o ținem decât câte-va césuri, de-orece fiind muiată se încălzește și încinge ușor, prin ce își pierde puterea de încolțire.

Fiind-că piatră vinată e veninōsă, trebuie să grijim, ca nu cumva găinele și celelalte galițe să mănec din ea și să se invenineze.

Decă am lucrat și semănat în chipul cum v'am spus, atunci putem dice deplin liniștiți: „Dela noi semința, dela Dumnezeu darul“. Atunci cu nădejdea în Dumnezeu cel bun și îndurător, putem aștepta să trecă iarna cea posomorită și să vină vesela primăvară, când, cu puteri înoite, să începem din nou munca câmpului.

Fiind-că însă recolta grăului mai mult atērnă dela timpul de primăvară, le vom grijii și acum după putință. Și anume le vom plivi de buruienii, le vom grăpa decă sunt prea grase, și le vom călca cu tăvălugul, decă vom vedé, că vânturile sufli țerina dela rădăcinile lor.

(Va urma.)

Un obiect pentru tombolă.

O societate, și d'astea sunt multe
Și aci în țeră ca și 'n alte țări, —
O serbare mare da la o grădină
Că p'acilea vara se dau la serbări...
* * *

Era și tombolă... N'ar mai fi să fiă,
Că își fură lei chiar din buzunar, —
Și de asta membrii adunau obiecte
Umblând, ici și colo, mai mult înzadar...
* * *

Unul dintre dēnșii, să-i dicem Tândală,
La un bun prieten se duce direct,
Ca pentru tombolă, rugător, să-i cēră
Să-i dea séu parale séu vre-un obiect...
* * *

Amicul Păcală, că la dēu-nul fost-a
Amicul Tândală, membru colector,
Auđend parale că-i cere colectă
Se strimbă și 'n urmă dize zimbitor:
* * *

— „Bani pe vremea asta? — Ești copil
[amice?]

„Séu să vede trebă, că ai căpiat?
„Banii, măi, Tândală, băile și munții
„Până la centimă mi-'i-au colectat“...
* * *

— „Dă-mi atunci, — el dice, — vr'un obiect
[din casa]

„Ce nu-ți trebuiesc. — Pōte că-i avea“!...
Și Păcală 'ndată, cu grabă răspunse:
— „Cum să n'am, amice... Am pe sócră
[mea“].
* * *

Brașov, 8 (21) August 1901.

Marion.

Socotéla ovreiescă.

Bătură de tot felul,
Ițio are 'n prăvălie
Și mai are și pe Rifca,
Balabustă durdulie.
Ițio ține socotéla
Tótă ziua la tejghea;
Rifca drăgălaș slujesce
Pe ori cine ea să bea,
Și câștigul merge bine,
Deși marfa-i pécătōsă;
Prost e vinul și rachiul,
Iusé Rifca e frumōsă.
— Ițio! Uite mușteriu!
Nu veți Ițio? M'a ciupit!
— Un rachiu, mai adă unul.
— Ițio alt-n'a-ădit.
Și când Rifca ér se plänge
De un altul c'o sărută,
Ițio face socotéla
Beuterei desfăcută.
Dér, când e vorba de plată
Mușteriu-i supărat.
— Socotéla prea e mare!
Jupâne m'ai încercat!
— Eu se 'ncarc! Dēu! Nu se pōte!
Dumneța chiar socotesce:
Vin!... Rachiul!... și sărutare!...
— Cum, și asta se plătesce?
— Dér ce crești? Ițio îi dice!
Rifca nu este a mea?
Nu mănâncă? Nu se'mbracă?
Eu nu cheltuesc eu ea?

(„Apér. Naț.“)

Căpitan Em. Paraeanu.

Căsnicia noastră.

(Fine.)

Petre n'avea nici poftă de muncă, nici poftă de traiu mai bun. El se mulțamia cu o bucată de mămăligă rece și cu nise haine, ce nu le-ai fi ridicat nici de jos, și pe care le aruncă fratele séu, séu vre-un vecin.

— Ce se mai muncesc? — își dicea adese Petre: — Véd eu, că n'am nici un noroc! Unde nu-i nimic, acolo nu se adună nimic! — Așa s'a și întēplat. Petre a rămas — precum e cunoscut — tōtă viața lui lasă-mé-sé-te-las, un calic, fără nimic.

Nu tot așa era badea Vasile. El cu nevastă-sa și mai târziu cu cei doi copii ai săi, se sculau des-de-dimință și își orinduiau lucrurile bine și frumos. Apoi cu o sfântă cruce și cu un Dōmne-ajută! se apucă de muncă.

— Și din nimica se pōte face ceva cu ajutorul lui Dumnezeu și prin voia omului, — așa își dicea adese nenea Vasile... Ađi așa, mâne așa, și tot așa mereu muncia badea Vasile cu soția sa, din dorii de ți până în amurgul serei. La început mergea greu și încetinel. Dér vorba lui — și din nimica se face ceva — îi da inimă la muncă. Și avea noroc nenea Vasile, că lucrurile sale tot-dēuna eșiau bine. Și rōdele muncii îi tot măreau nădejdea... Toți ai săi erau bine, sănătoși, veseli și voioși... Și tot mai rămânea ceva lui badea Vasile din câștig, ceva, ce pune la o parte; bani albi pentru țile negre... Dela o vreme, de când îi crescură cei doi băieți ca doi smeișori, începú să-i mērgă și mai bine lui nenea Vasile. Prin muncă neobosită, prin economii chibzuite, și cu ajutorul lui Dumnezeu badea Vasile ajunse, precum știți, printre bogătașii satului nostru. Ér, fratele séu Petre ajunse ceea-ce-l știți, un pierde-vară, un vai-de-capul-lui, care trăiesc din mila fratelui-séu și din pomana sâtenilor. De aceea vă dic:

— Munciți, munciți, căci munca e viață! Prin muncă tot omul ca în raiți se resfață. Trândavul în lume e nenorocit. De Domnul, de ómenii el e urgisit.

Și sfânta Scriptură dice: — Tot cel ce pōrtă grijă, are de prisosit; cel nepurtător de grijă, în lipsă va fi. Apoi noi, eu și nevasta mea în tōtă viața noastră am ținut sēmă, în ce privesc mijlocul de a ne

imbogăți, de sfaturile unchișului înțelept. Etă câte-va din aceste sfaturi:

Nici odată n'am petrecut timpul în lenevire, adecă nefăcend nimica, séu mergend des la petreceri, care înac nu sunt de nici o trebă; nu, pentru-că sciam bine, că lenevirea e ca o rugină, care te strică mult mai tare, decât cel mai obositor lucru. Apoi nici n'am risipit timpul, dormind mai mult decât ne cerea trebuința, bine sciind, că timpul pierdut nu se mai reîntorce și ceea-ce unii ómenii numesc timp destul, nouă arare-ori ni-e de-ajuns. Cine se scōlă târziu, nu isprăvesce nimic, căci când muncesce mai bine, atunci e și nōpte. Noi, tot-dēuna ne culcăm de vreme, cu găinile, decă vă place, și nu se sculam de vreme, de-odată cu cocoșul... Nici odată n'am așteptat după vremuri mai bune, sciind că timpul se schimbă ca omul. Silința noastră n'are lipsă de a dori, și apoi cine se hrănesce numai cu nădejdi, e în primejdiă să mōră de fōme. Să se scie odată, că fără osteneală nu este câștig. Și apoi ori-ce meserie, e o avere, și care meserie e mai bună decât plugăria, că te misci tot în aer curat și la lumina sórelui, care nu-ți împrumută pe camătă scumpă binefacerile sale? La noi fōme se uită pe ferestră; dér să între în casă nu cuteză. Ce să vă mai spun, noi am lucrat și lucrăm și acuma bărbătesc și cu satornicia; deși n'am avea mare nevoie. Muncim noi înși-ne și nu ne-am lăsat nici-odată numai în nădejdea slugilor și ai muncitorilor străini, căci sciam bine, că cine face așa, ușor ajunge în fundul pungii. Dér nu numai că am câștigat muncind, ci am sciut să și păstrăm; căci cine nu scie să facă economii, acela se pōte ómorfi cu lucrul, și totuși nu vă lăsa după sine un ban. Tot-dēuna ne-am mulțumit cu puțin și bun, că bucatăria grasă face testamentul slab.... Eu pot să dic, că nu cunosc nici cărțile de joc, nici sciu ce va să dică o bețiă. Cine m'a vedut vre-odată în cărcimă stând și bēnd la rēnd cu alți pierde-vară?... La petreceri — pōte odată pe an la o rudă, la un prieten!... Și pe nevasta mea, cine a vedut o umblând dela o casă la alta în povești, séu la uliță, stând de vorbă și pierdēnd vremea? Pentru dēnsa, furca, acul, rēșboiul și chivernisirea casei, au fost și sunt tot atâtea petreceri... Dēnsa, a făcut și face și astădi tōte hainele, ce ne trebuiesc, în afară de câte o pāreche de cisme. Casa noastră este plină de strae, de rufe, făcute numai în casă, aprōpe nimic cumpărat din tērg... Ar trebui ca și bărbaiți și femeile să se mai lase de luxul cel nebunesc, de trențele lucitoare, dér înșelătore de pe la marchitanze, cari costă bani mulți și scumpi; și apoi sunt próste și te pocesc, de nu mai semenii a Român! Mulți cugetă, că din când în când un pāhărel de beutură și câte-o bucatură mai bună, haine ceva mai fine și câte-odată un chef și veselie — nu face așa mult; însă însemnați-vē: Puținul, ce se face adeseori, face mult. — Noi tot-dēuna ne-am pázit de cheltueli dese, ținēnd la vorbele cele înțelepte din bătrâni: Bucăturile cele grase îți pun traista de gât și crepătura mică cufundă o corabiă mare....

N'am cumpărat nici-odată lucruri, fără de care am putut trăi; și chiar de lucruri trebuitoare, decă n'am avut parale, ne-am lipsit, numai séu nu facem datorii, fiind-că sciam că, făcēnd datorii, ne vindem neatērnarea și ne băgăm la stăpâni; apoi ne aduceam aminte, că datoriile se fac lesne, dér se plătesc cu greu și, că neplătindu-le la termin, ne-ar fi fost rușine a ne întēni cu creditorii, am fi pierdut credința și pōte am fi alunecat chiar și la minciună. De aceea mai bine ne culcam fără lucrul, ce nu-l puteam avé, decât să ne fi sculat cu datorii în spate. Astfel muncind mereu, cheltuind fōrte puțin și păstrând mult, am ajuns la averea, care, repet, ne-a venit dela sine și care ne înlesnesce și pe noi și ne dă mână să ajutăm și pe alții cu adevărat sēraci.

Rămâne să vă mai arēt, cât adevé cuprinde vorba, care spune, că avuția e cel mai de pe urmă bun al omului și, că fără virtute, fără sănătate și fără bucuriă, avuția nu plătesc o cēpă degerată.

Într'un sat de munte trăia acum vre-o 50—60 de ani un proprietar foarte bogat. El moștenise dela tatăl său: și turme de oi, și ciurși de boi și herghelii de cai și mai mulți bani decât minte. El însă, pe cât era de bogat, pe atât era de nedrept și de rău cu sătenii. Unuia îi lua pentru nimica totă o bucată pe pământ, altuia îi zălogia o siliste, pe care nu i-o mai înapoia. Unuia îi dădea bani cu împrumut, cu dobândă ne mai pomenită, încât neputând plăti bietul creștin, în scurtă vreme îi lua casa, de rămânea pe drumuri cu nevasta și copiii. Cine cuteza să i-se împotrivescă, era bătut de omenii lui. orî „hoțul de păgubaș“ era tîrit la judecată și de acolo la pușcăria. Nedreptățile și asupririle bogătaşului se țineau lanț. Sătenii se îngroziseră. Nu aușiau decât blăstăm din gura lumii, când se pomenia numele bogatului. Apoi, despre traiul lui în casă, a rămas pomană până azi. Las că de tîmă se nu cheltuiescă pentru nevastă și copii, nu se însură, ci duse o viață destrăbălată, necinstind fete și neveste sêrace. De biserică și de Dumnezeu nu voia să scie! Dimineța, se sculă pe la prînz și mânca câte-o găscă friptă întrégă și apoi bea câte două ocale de vin. După aceea se aședă într'un jeț môle și fuma și privia a lene pe ferestră. La amîdi, colea la un ceas, éráși mânca și bea cît șapte. Apoi dormia un ceas-doué și éráși se apuca de mâncat și de fumat. La densul nu sciai când se isprăvesce prînzul și se începe cina. Și sêra, când se culca, se simția așa de obosit, ca și când ar fi muncit totă ziua.

Dela o vreme, bogatul nostru se îngărășă și se îngroșă ca un burduf. El începú să nu mai pótă umbla pe jos, se nu mai aibă poftă de mîncare; dér de durmit, ar fi tot durmit. În cele din urmă pentru viața lui destrăbălată, îi eșiră pe tot corpul o mulțime de bube, ce-l duriau într'atîta, că de trîndav ce era, abia se mai puté mișca; ér de poeit ce era, îi era rușine să se arete la lume. Viața pentru el începú să fie un chin amar, o sarcină, ce nu o mai puté purta. „Bucuros mi-ăși da totă avuția, numai să pot fi sănétos; voiú să fac o biserică cu hramul Maicii Domnului, și voiú să mă pocăesc, numai să-mi dea Dumnezeu sănétate“, — așa oftă el nenorocitul, în patul durerilor lui. Și cum avé și trăsuri destule, începú să ducă la sine, rînd pe rînd, pe toți doctorii cei mari, chiar dela Bucuresci. El luase fel de fel de doftorii: și picături și hapuri și pravuri. El avé o odae plină de sticle și de cutii doftoresci; dér tôte aceste nu-i folosiră la nimic, căci el nu urmă ceea-ce îi spuneau doftorii.... Astfel, în cele din urmă se sfîrșise între cele mai grele chinuri și dureri, și marea sa avere, la care nu el muncise, o împărțiră nisce nepoți îndepărtați și o risipiră în scurtă vreme. Ce-i folosi acestui bogat avuția lui, decă el de fapte bune și de sănétate nu voiú să se îngrijescă? Ce s'au ales din plăcerile și din bogățiile sale, pe nedrept câștigate?!...

Sé nu uităm, că în cumpét se află puterea de viață a omului. „Sé nu lăcomesci nicî la haina, nicî la masa, nicî la casa, nicî la moșia, nicî la boul, nicî la locul

vecinului! Sé nu poftesci nicî un lucru al aprópelui tîu!“ ne dîce Sf. Scriptură.

Astfel a fost și este oásnicia nòstră, mulțămîtă și fericitá, fiind-că a fost întemeiată pe virtute: pe încrederea în Dumnezeu, pe iubirea adevérată și pe încrederea dintre noi; fiind-că ne-am păstrat sănétatea, prin cumpét și prin muncă potrivită; fiind-că viața ne-am făcut'o plăcută prin împlinirea tuturor trebuințelor nòstre, din averea ce ne-am câștigat'o prin muncă și am păstrat'o cu priceperea. Dér oásnicia nòstră a fost fericitá mai mult prin copiii nòștri cei sănétosi, cuminiți, veseli și buni.

P O V E Ţ E.

Pómele cădute, pe cari mulți le folosesc numai ca nutreț la porcî, ne dau un oțét escelent, care e cu mult mai bun, mai sănétos și mai curat ca cel de fabrică. Din pómele cădute la finele lui August și în Septembrie se póte face un must bun, pe cari trebuie sê-l lungim însé cu apă, fiind fórte acru, adăogându-i și zahar. Și rachiú se póte face din póme cădute. Se înteege, că póme stricate, putredite etc. nu vom folosi, căci acestea dau și oțétului și mustului un gust neplăcut.

Cenușa de țigară contra întepăturilor de insecte. Scim, că în contra pișcăturilor de insecte cel mai bun mijloc este spirtul de salmiac. Dér fiind-că acest spirt din cauza mirosului său omul nu-l póte purta tot-déuna cu sine, Dr. Schneider a inventat un nou mijloc fórte ușor, pe care aprópe fie-care om îl are la sine și acest medicament este cenușa de țigară. Încercările numitului medic cu cenușa de țigară a dat bune rezultate. După constatările medicului Schneider, decă locul pișcat său întepat de insecte se frécă numai decăt cu cenușa de țigară și se udă cu puțină apă, prin acésta se opresce umflarea locului întepat și se alină durerea. Efectul cenușei devine de acolo, că ea conține ca și spirtul de salmiac, calium carbonat. Cu deosebire se recomandă cenușa prospétă de țigară orî de pipă.

Iernarea legumelor.

Legumele se iernéză în pivnițe, în cămări, în gropi și bordeie.

De sine se pricepe, că în pivnițe bine alcătuite, legumile de ori-ce soiú se păstréză mai bine, decăt în cămări, gropi și bordeie.

Anumite legumi mai gingașe, s. p. carfiolul (conopida), sálata cu căpățina ș. a. trebuie păstrate neapărat în pivnițe seu cămări svéntate și scutite de ger. Numitele legumi trebuie să fie aședate cu rădęcina în nisip mărunt și svéntat. În zilele calde și frumoșe se deschid ferestrele și ușa, pen-

tru-ca aerul stricat și umed să se preme-nescă.

Bordeiul pentru păstrarea legumelor peste iernă constă din o grópă mai mare înzestrată cu un coperiș gros de paie, trestie, pământ ori alte materii. Pentru-ca legumele să nu zacă de-adreptul pe pământ, unîi aședă pe aria bordeiului o leasă de nuiete și coperișul se înzestréză cu un horn de scânduri seu nuiete. Cât ține gerul și pe timpul umed hornul trebuie să fie neîntrerupt bine astupat. În zilele frumoșe și călduroșe hornul se destupă și se deschide ușa. Cu chipul acesta aerul se pune în mișcare pretutindenea în bordei și cel rău se înlocuesce cu altul prospét.

În gropi se păstréză cu deosebire cartofi, morcovii, pêtrânjeii, țelerul ș. a. legumi rădęcinoșe. Grópa trebuie făcută la un loc svéntat. Fie-care soiú se aședă deosebit, punéndu-se peste olaltă în forma unui mormént. La urmă morméntul se îmbljesce cu o pătură grósă de pământ uscat, ér înainte de a da gerul se pune pe deasupra și un invéliș de paie. Pentru premenirea aerului stricat morméntul se înzestréză cu un horn de scânduri seu de nuiete. În timpul gerului acest horn rămâne astupat.

Curechiul încă se póte păstra, scos fiind cu rădęcina. Spre acest sfîrșit rădęcina și cotorul fie-cărui fir se îngropă în pământ, rămânénd numai căpățina afară. De-asupra se aședă paie și peste ele pământ. Alții aședă curechiul cu căpățina în jos, îl acoper cu nisip uscat seu cu țerină, pe de-asupra pun o pătură subțire de pământ, și pe urmă paie.

Pentru-ca legumele să nu se strice, e neapărat trebuincios a-se avé în vedere nu numai cele spuse până aici, ci și împrejurararea, că tôte legumele ceva atinse cu sapa seu molipsite de putrejuné trebuie înlăturate cu prilejul aședării la iernat. Legumele stricate împrumută putrejunéa celor sănétóșe, striciându-se adesea grămêdi întregi.

Din contră legumele bine păstrate până într'un târziu primăvara se vind cu prețuri mult mai mari, decăt tómma după cules, ér în economia casei fac serviciu mai însemnate primăvara, când nu-s nicî póme, nicî struguri, nicî alte verdețuri, și póte carnea de porc și brânza sunt sfîrșite, lipsind și vaca cu lapte ș. a. („Deștept.“)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșian.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Concurs

pentru ocuparea unui post de cantor-învétător.

Pentru ocuparea unui post de cantor-învétător gr. cat. în Sărăuad (T. Szarvad, p. u. Tasnad com. Sêlagiu) se publică concurs cu termenul 20 Noemvrie n. a. c.

Dotatiunea anuală fundamentală: 1) casă de locuit bună, cu acarete economice și o grădină de 1200□; 2) Repartiția, coróne 340; 3) Rescumpărarea folosului pământului invétătoresc cor. 160; 4) Leune

și pășune cor. 16; 5) 10 Hlt. grâu, 15 Hlt. cucuruz (grăunțe), valorând cor. 200; 6) Ștote socotite în calcul mediú după ultimii 5 ani cor. 84. Suma: 800 cor., létă absolut sigură și reală.

Loc deschis și frumos, postă, telegraf, gară și piață în opidul Tășnad, depărtare de 3 Klm. dela Sărăuad. — Postul este de a se ocupa a 1—5 Decemvrie n. a. c. Intre condițiuni cam egalí cântăreții bunî vor fi preferați.

Petițiunile sunt a se adresa preșidiului.

Sărăuad, 31 Oct. 1901.

Pentru senat:

G. Stanciu,
preot, președinte.

Calendarul săptămănei.

OCTOM. (1901) are 31 zile. BRUMAREL

Zilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	21 C. pâr. Ilarion	3 Hubert
Lun.	22 S. p. Averch ep	4 Carol Borom
Mart	23 † Ap. I. fr. Dlui	5 Emeric
Merc.	24 S. m. Areta	6 Leonard
Joi	25 S. m. Marcian	7 Engelbert
Viner	26 † Sf. Mart. Dum	8 Godefried
Sâm.	27 S. m. Nestor	9 Teodor

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 1 Novembre 1901.

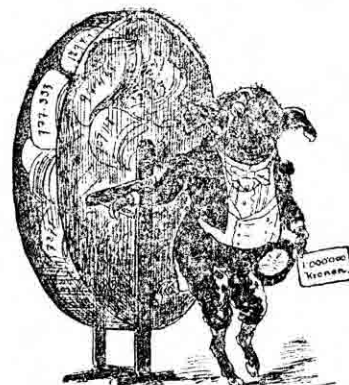
Măsura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fil.
1 H. L.	Grâuul cel mai frumos	12	60
"	Grâu mijlociu . . .	11	60
"	Grâu mai slab . . .	11	20
"	Grâu amestecat . . .	9	40
"	Sécără frumoșă. . .	8	—
"	Sécără mijlociă. . .	7	80
"	Orz frumos . . .	7	—
"	Orz mijlociu. . .	6	60
"	Ovês frumos. . .	5	60
"	Ovês mijlociu . . .	5	30
"	Cucuruz . . .	8	—
"	Málaiu (meiú) . . .	7	40
"	Mazare. . .	20	—
"	Linte . . .	16	—
"	Fasole . . .	10	50
"	Sémênță de in . . .	24	—
"	Sémênță de cânepă . .	7	—
"	Cartofi. . .	2	10
"	Mázáriche. . .	—	—
1 kilá	Carne de vitá . . .	—	96
"	Carne de porc . . .	—	96
"	Carne de berbec . . .	—	72
100 kil.	Séu de vitá prospét . .	44	—
"	Séu de vitá topit . . .	72	—

Biurul advocaților asociati.

C. Rădulescu,
fost procuror și judecător de tribunal, și
Nicolae Andrei Popovici,
doctor în drept, fost magistrat,
se angajéză a pleda înaintea tuturor instanțelor judecătorești din România, procese de ori-ce natură, esecutări de hotăriri și creațe.
Bucuresci, strada Smárdan 53.

CĂȘTIGUL PRINCIPAL 1.000,000 CORÓNE.

Vivat fortuna!

LOSURÍ de CLASSÉ
în curénd se începe din nou
LOTERIA IX-a DE CLASSĂ REG. UNG.
pentru tragerea din 21 și 22 Novembre 1901 st. n. se capetă
La MIHALOVITS & NUSSBÄCHER în Brașov.

Misa pentru classa primă e: { $\frac{1}{4}$ coróne 12.— 6.— 3.— 1.50 } Porto cu 40 fil. mai mult.
Lei noi 12.80 6.40 3.20 1.60 } " " 60 bant " "

Cursul la bursa din Viena.
Din 1 Novembre n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	118.55
Renta de corone ung. 4%	93.05
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	121.15
Impr. cail. fer. ung. in argint. 4 1/2%	99.75
Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	92.75

Bonuri rurale croate-slavone . . .	93.30
Impr. ung. cu premii	178.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin .	144.—
Renta de argint austr.	98.50
Renta de hartie austr.	98.35
Renta de aur austr.	118.65
Losuri din 1860.	138.85
Actii de-ale Banței austro-ungară .	16.00

Actii de-ale Banței ung. de credit.	632.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	618.—
Napoleonori.	19.03
Maroi imperiale germane	117.15
London vista	239.50
Paris vista	95.22 1/2
Rente de corone austr. 4%	95.50
Note italiene	92.40

Cursul pieței Braşov.
Din 2 Novembre n. 1901.

Banconota rom. Cump.	18.96	Vënd.	19.—
Argint român. Cump.	18.60	Vënd.	18.70
Napoleon'ori. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Galbeni Cump.	13.20	Vënd.	13.30
Ruble Rusesci Cump.	2.54	Vënd.	2.56

PUBLICAȚIE.

Se aduce la cunoștința publică, că după ce Inaltul Minister reg. ung. de finanțe prin organele sale de controlă a făcut revisia losurilor clasei I., a **loteriei (a noua)** de clasă reg. ung. priv. sau predat losurile colectorilor principali spre vânzare.

Planul loteriei aprobat de Inaltul Ministeriū reg. ung. de finanțe, se publică:

Planul Loteriei a noua clasă reg. ung. priv. 100,000 Losuri, 50,000 câștiguri.

Clasa întâie Depunere 12.— corone. Tragerea în 21 și 22 Nov. 1901.		Clasa a doua. Depunere 20.— corone. Tragerea: în 18 și 19 Dec. 1901.		Clasa a treia. Depunere 32.— corone. Tragerea: în 14, 15 și 16 Ian. 1901.		Clasa a șesa. Depunere 24.— corone. Tragerea: din 26 Martie până la 22 April. 1902.																																														
Câștiguri	Corone.	Câștiguri:	Corone	Câștiguri:	Corone.	Cel mai mare câștig în cas favorabil 1.000,000 — (UN MILION) — CORÓNE. <table border="1"> <tr><td>1 prem.</td><td>60000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>1 câș. à</td><td>40000</td><td>40000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>20000</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>10000</td><td>10000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>6000</td><td>6000</td></tr> <tr><td>1 à</td><td>4000</td><td>4000</td></tr> <tr><td>2 à</td><td>3000</td><td>6000</td></tr> <tr><td>3 à</td><td>2000</td><td>6000</td></tr> <tr><td>20 à</td><td>1000</td><td>20000</td></tr> <tr><td>50 à</td><td>500</td><td>25000</td></tr> <tr><td>400 à</td><td>200</td><td>80000</td></tr> <tr><td>720 à</td><td>100</td><td>72000</td></tr> <tr><td>1000 à</td><td>50</td><td>50000</td></tr> <tr><td>27800 à</td><td>200</td><td>556000</td></tr> <tr><td colspan="2">30000 Câștig. și premii cor.</td><td>9550000</td></tr> </table>		1 prem.	60000	60000	1 câș. à	40000	40000	1 à	20000	20000	1 à	10000	10000	1 à	6000	6000	1 à	4000	4000	2 à	3000	6000	3 à	2000	6000	20 à	1000	20000	50 à	500	25000	400 à	200	80000	720 à	100	72000	1000 à	50	50000	27800 à	200	556000	30000 Câștig. și premii cor.		9550000
1 prem.	60000	60000																																																		
1 câș. à	40000	40000																																																		
1 à	20000	20000																																																		
1 à	10000	10000																																																		
1 à	6000	6000																																																		
1 à	4000	4000																																																		
2 à	3000	6000																																																		
3 à	2000	6000																																																		
20 à	1000	20000																																																		
50 à	500	25000																																																		
400 à	200	80000																																																		
720 à	100	72000																																																		
1000 à	50	50000																																																		
27800 à	200	556000																																																		
30000 Câștig. și premii cor.		9550000																																																		
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000																																															
1 à	20000	1 à	25000	1 à	30000																																															
1 à	10000	1 à	10000	1 à	20000																																															
1 à	5000	1 à	5000	1 à	15000																																															
3 à	2000	3 à	3000	3 à	10000																																															
5 à	1000	5 à	2000	5 à	5000																																															
8 à	500	8 à	1000	8 à	2000																																															
30 à	300	20 à	500	10 à	1000																																															
50 à	100	60 à	300	70 à	500																																															
2900 à	40	3900 à	80	4900 à	130																																															
3000 câșt.	Corone 240000	4000 câșt.	Corone 477000	5000 câșt.	Corone 898000																																															
Clasa a patra. Depunere 40.— corone. Tragerea în 12 și 13 Februarie 1902.		Clasa a cincea. Depunere 32.— corone. Tragerea în 5 și 6 Martie 1902.		Câștigul care se va trage la urmă din aceste 480 capete premii.																																																
Câștiguri;	Corone.	Câștiguri:	Corone.																																																	
1 à	90000	1 à	100000																																																	
1 à	30000	1 à	50000																																																	
1 à	20000	1 à	20000																																																	
1 à	15000	1 à	15000																																																	
3 à	10000	3 à	10000																																																	
5 à	5000	5 à	5000																																																	
8 à	2000	8 à	2000																																																	
10 à	1000	10 à	1000																																																	
70 à	500	70 à	500																																																	
3900 à	170	3900 à	200																																																	
4000 câștiguri	Corone 934000	4000 câștiguri	Corone 1061000																																																	

Tragerea câștigurilor clasei I., va avé loc în 21 și 22 Nov. a. c. în prezența oficiului de control reg. ung. și a unui notar public reg. în Sala de tragere (IV Eskü-tér, Intrarea: Duna-utza.) Losurile se capătă la toți colectorii loteriei de clasă reg. ung. priv.

Budapesta, 3 Noveembrie 1901.

DIRECȚIUNEA
Loteriei de clasă reg. ung. privilegiată,
LONYAY. HAZAY.

Noroc deosebit!

au avut în loteria trecută acei posesori de

LOSURİ de CLASĂ

carī și le-au procurat direct din colectura noastră. Cu losurile vândute prin noi s'au făcut multe **câștiguri principale**, à 30.000, à 5.00, à 2.000, à 1000, à 500 corone etc. etc. În total **Opt-sute-trei-deci-și-patru mii Corone.**

Deja în 21 Novembre st. nou începe prima tragere a loteriei a IX-a de clasă.

Conform planului din

100,000 de losuri se trag 50,000 câștiguri

prin urmare **tot al 2-lea Los câștigă!**

Losuri originale: { întregi à K 12 jumătăți à K 6 sferturi à K 3 optimi à K 1.50

Se capătă în mare alegere la

JACOB L. ADLER & FRATELE

societate de bancă în comandită. BRAȘOV.

Comandele din afară le efectuim prompt. Câștigurile le plătim fără nici o detragere și sub cea mai mare discrețiune.

DE CĂȘTIGAT:

1 premiu de 600.000 Cor.,	400.000 Cor.,	200.000 Cor.,
2 à 100.000 "	1 à 90.000 "	1 à 80.000 "
1 " 70.000 "	2 à 60.000 "	1 à 40.000 "
5 à 30.000 "	1 à 25.000 "	7 " 20.000 "
2 à 15.000 "	31 " 10.000 "	67 " 5.000 "

etc. etc în total

50.000 câștiguri = 13,160.000 Coróne.

Cel mai mare câștig eventual

UN MILLION CORONE.

Casa de Banca Lukács Vilmos

cea mai veche și recomandabilă agentura principală

Budapest, V., Badgasse nr. 10,

Trimité losuri de clasa I, cu preț original:

un los întreg o jumătate un pătrar o optimă

à 12 cor. à 6 cor. à 3 cor. à 1.50 cor.

Trimițind prețul, séu și cu rambursă.

IULIA GABONY

Prăvăliă de flori și sēmințe:

Str. Căldărarilor 28, Brașov. Grădinăria: str. Sitei 76, (Blumēna).

Am onōrea a aduce la plăcută cunoștință on. public, că am deschis eu dina de 1 Octombrie a. c. în Strada Căldărarilor nr. 28.

o prăvăliă de flori și sēmințe,

împreună cu legătură artificială; precum: buchete de mirese, buchete pentru ziua onomastică, buchete pe masă, buchete de pus pe piept, coróne și lucrări fantastice pe legătură artificială.

Tot aci sē primesc comande pentru decorațiuni de flori, arangiări de grădini etc.

Comandele se efeptuesc în modul cel mai plăcut și ieftin.

Recomand bine asortatul meu deposit de coróne naturale în stare uscată, cât și lucrări de fantasiă.

Rogând pe Onor. public a sprijini această întreprindere nouă a mea, rămân cu tot respectul:

3-3.

Iulia Gabony.

Vase-Thermophor de tóte specille pentru mănăcări, menajuri la vėnat.

Conservă cald mănăcările și beuturile fără foc.

Thermophore pentru lapte se póte ținē cald 8-10 ore lapte pentru copii de țitā

ThermoPor pentru Comprese se póte aplica căldura óre întregi

Incălditor de mufuri, pungi, scăunele etc.

Prospecte gratis și franco.

Vase pentru bucate, precum și obiecte necesare la cautarea bolnavilor.

Intreprindere pentru Austro-Ung de Thermophore în VIENA.

Locuri de vėndare în BRAȘOV: pentru obiecte de bucatărie la Karl Kammer, pentru obiecte de medicină la Fr. Stenner, farmacist.

Intinde norocului mâna!

Mulți au fost favorisați de noroc cumpărând un los dela noi!

Loteria de classă reg. ung. privil.

Oferă cele mai bogate șanse de câștiguri.

Se începe acuma dia nou. Din

100.000 Losuri 50.000 se sortează cu câștiguri în bani gata.

Cel mai mare câștig în cas favorabil.

1.000.000 Coróne.

1 Premiu 600.000, 1 câștig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000 5 à 30.000, 1 à 25.000, 7 à 20.000, 3 à 15.000, 31 à 10.000, 67 à 5.000, 3 à 3.000, 432 à 2.000, 763 à 1.000, 1238 à 500, 90 à 3000, 31700 à 200, 3900 à 170, 4900 a 130, 50 à 100, 3900 à 80, 2900 à 40 Adecă:

13,160.000 coróne. Trei-spre-dece milioane 160.000 coróne.

GLÜCKSKALENDER FÜR DAS JAHR 1901.

Calendar table with columns for months (Jan, Feb, Mar, Apr, May, Jun, Jul, Aug, Sept, Oct, Nov, Dec) and rows of numbers.

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein Glück mit der an seinem Geburtstage verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an jedem Tage des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei umgehender Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht.

Intreaga întreprindere e pusă sub supravegherea statului.

Prețuri originale al losurilor stabilit după plan Clasa I.: Pentru o optime (1/10) fl. —.75 séu cor. 1.50; pentru un patrar (1/4) fl. 1.50 séu cor. 3.—; „ jumătate (1/2) fl. 3.— „ 6.—; „ întreg (1) fl. 6 — „ 12.—. Se trimet cu ramburs séu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficióse se espedéză după trager. Planul oficial se gratis.

Ne rugăm comande de losuri originale a se trimite direct la noi până în

21 Novembre a. c.

A. TÖRÖK & Co.

casă de bancă Budapest, cea mai mare vėndare de losuri de classă în detail din Ungaria.

Filiale a colectanților principali:

1) Waitznerring 4. 2) Muzeumring nr. 11. 3) Elisabethring 54.

Multe și fórtē mari câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienți și anume în timp scurt reste cinci și jumătate milioane de coróne.

Scrisóre de comandă de tălat.

Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Binevoți a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreună cu planul oficial.

Suma de fl. (a se lua cu ramburs, ur- (Ce nu convine méză cu mandat postal.) sé ștergeți).

Adresa acurată.

Numérose distincțiuni!

Pentru

Sesonul de tómnă și earnă

recomandăm On. public fabricatele nōstre renumite din lână curată în Stofe pentru Costume, Pardiseuri și Paltóne, Stofe de uniforme, pentru ofiteri și amplotați,

Stofe de Loden ardelenesc și Covóre fabricate trainic și moderne.

Tutodată avem onōrea a comunica șonor. noștri mușterii, că în timpul din urmă am întrodus și fabricația de

Sport-, Loden- și Uni-Stofe de Dame

desis și colorile cele mai nouē

Recomandăm ca un fabricat solid și proporțional ieftin.

Cu tótă stima

Wilhelm Scherg & Co.

fabricant de postav, Brașov.

Resturi de stofe pentru bărbați și dame se află tot-deuna cu prețuri ieftine.

Paris 1900, Medalia de aur,

Numai fabricate proprii.

Din lână curată, cu garanție.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Cremias Nepoții.